

KA 1

Scénář přípravy strategie ČR pro oblast VaVaI

Příloha č. 1: Analýza základních strategických dokumentů pro oblast VaVaI

Tento výstup byl vytvořen v rámci realizace projektu *Zefektivnění činnosti Technologické agentury ČR v oblasti podpory výzkumu, vývoje a inovací a podpora posilování odborných kapacit organizací veřejné správy v oblasti VaVaI* (reg. č. CZ.1.04/4.1.00/D4.00003), spolufinancovaného z Operačního programu lidské zdroje a zaměstnanost a státního rozpočtu

OPERAČNÍ PROGRAM
LIDSKÉ ZDROJE
A ZAMĚSTNANOST

PODPORUJEME
VAŠI BUDOUCNOST
www.esfcr.cz

Autoři:

Lukáš Kačena (vedoucí KA)

Igor Hartmann

a další

OPERAČNÍ PROGRAM
LIDSKÉ ZDROJE
A ZAMĚSTNANOST

PODPORUJEME
VAŠI BUDOUCNOST
www.esfcr.cz

Obsah

Úvod	4
1. Období 1991 - 1999	5
2. Období 2000 - 2007	6
3. Období 2008 - 2015	18

**PODPORUJEME
VAŠI BUDOUCNOST**
www.esfcr.cz

Úvod

Předmětem analýzy jsou národní strategické dokumenty týkající se výzkumu, vývoje a inovací zpracované a projednané vládou v letech 1991 – 2015, tj. během 25 let. Toto dlouhé období je dle intenzity pozornosti věnované této oblasti vládou a množství a rozsahu souvisejících strategických dokumentů vhodné rozdělit do třech období 1991 – 1999, 2000 – 2007, 2008 – 2015, shodou okolností téměř stejně dlouhých. Analýza je zaměřena zejména na identifikaci dotčených strategických dokumentů, jejich časovou a obsahovou návaznost s důrazem na priority, cíle, systém řízení a provázanost s jinými oblastmi.

1. Období 1991 - 1999

V období 1991 – 1999 bylo vládou projednáno a schváleno 5 zásadních strategických dokumentů v oblasti výzkumu a vývoje. Prvními dokumenty byly Zásady politiky vlády České republiky v oblasti vědy, výzkumu, rozvoje techniky a technologií a programy výzkumu, rozvoje techniky a technologií schválené v roce 1991 vládou Petra Pitharta.

V roce 1994 vláda Václava Klause schválila dvoustránkové zásady vlády pro oblast výzkumu a vývoje a v roce 1997 schválila nové rozšířené šestistránkové Zásady vlády pro oblast výzkumu a vývoje s výrazným akcentem na přípravu vstupu ČR do EU s tím, že uložila v rámci svého usnesení zajistit dodržování plnění těchto zásad. V roce 1998 schválila vláda Josefa Tošovského pětistránkové Principy vědní politiky ČR na přechodu do 21. století. Jedním z hlavních cílů státní podpory bylo zvyšování konkurenceschopnosti ekonomiky ČR.

Zároveň bylo konstatováno, že politika výzkumu a vývoje musí být koordinována s dalšími oblastmi veřejného zájmu, především s politikou hospodářskou, proexportní, sociální, vzdělanostní, zdravotní, bezpečnostní (obrannou), životního prostředí, dopravní, kulturní a zahraniční. V rámci usnesení vlády byl uložen úkol zpracovat tyto principy do návrhu Národní politiky výzkumu a vývoje České republiky.

Následně ve stejném roce 1998 vzala vláda Miloše Zemana na vědomí přípravu Národní politiky výzkumu a vývoje České republiky a uložila zpracovat pro návrh národní politiky analýzu dosavadního vývoje a stavu výzkumu a vývoje, předložit podklady o úloze výzkumu a vývoje v koncepčních dokumentech zpracovávaných pro oblasti působnosti ústředních orgánů státní správy a o vazbě na národní politiku a připravit na základě Principů vědní politiky ČR na přechodu do 21. století návrh národní politiky.

Všechny výše uvedené strategické dokumenty charakteru zásad a principů na sebe navazují v jedné linii, paralelně stojí programy. Žádný z těchto dokumentů nebyl rozpracován do úrovně konkrétních opatření s uvedením gestorů a termínů plnění.

2. Období 2000 – 2007

V období 2000 – 2007 bylo vládou projednáno, resp. schváleno, celkem 10 zásadních strategických dokumentů týkajících se výzkumu, vývoje a inovací, což je dvojnásobek dokumentů oproti předchozímu období 1991 – 1999.

V návaznosti na úkoly uložené v roce 1998 při schvalování Principů vědní politiky České republiky na přechodu do 21. století a při projednání přípravy Národní politiky výzkumu a vývoje České republiky schválila v roce 2000 vláda Miloše Zemana první Národní politiku výzkumu a vývoje České republiky. S ohledem na dynamické změny ve společnosti a ekonomice spolu se skutečností, že doposud nebyly zpracovány celospolečenské strategické výhledy, nebylo možné, aby politika výzkumu a vývoje (dále VaV) ČR mohla být formulována dostatečně konkrétně pro standardní dobu 4 až 6 let. Proto schválený dokument stanovil konkrétní úkoly pro nejbližší 2 roky.

Pro další období byl obecným rámcem, který bylo nutné nejpozději v roce 2001 aktualizovat, posunout časový horizont a stanovit návaznost jednotlivých realizačních opatření. Dynamické změny ve společnosti a ekonomice spolu se skutečností, že doposud nejsou zpracovány celospolečenské strategické výhledy, neumožňují, aby politika VaV ČR mohla být již nyní formulována dostatečně konkrétně pro standardní dobu 4 až 6 let. Předkládaný dokument stanovuje konkrétní úkoly pro nejbližší 2 roky. Pro další období je obecným rámcem, který bude nutné nejpozději v roce 2001 aktualizovat, posunout časový horizont a stanovit návaznost jednotlivých realizačních opatření.

Národní politika výzkumu a vývoje ČR vycházela z vládou schválené Analýzy dosavadního vývoje a stavu VaV v ČR a jejich srovnání se zahraničím, ze které vyplynula potřeba dále pokračovat v transformaci systému státní podpory VaV v ČR s cílem zejména zvýšit efektivnost a výkonnost VaV, zajistit vyšší provázanost politiky VaV s ostatními politikami vlády ČR, koncentrovat státní podporu do menšího počtu účinně koordinovaných programů a projektů, zlepšovat právní úpravu státní podpory VaV, zvýšit náročnost na celou oblast VaV spolu s výraznějším rozlišováním kvality dosahovaných výsledků a zvýšit objektivnost a průhlednost rozdělování finančních prostředků. Národní politika výzkumu a vývoje ČR dále formulovala hlavní požadavky na nový zákon o VaV, zahájila proces výběru priorit orientovaného výzkumu a jejich zabezpečení formou národního programu a v neposlední řadě stanovila cesty, jak zvýšit odbornou úroveň a výkonnost státní správy ve VaV.

Národní politika měla 20 stran rozdělených do 5 částí (Preambule, Východiska, Principy a vize, Cíle a priority, Strategie a nástroje).

V části koordinace konstatovala, že realizace Národní politiky výzkumu a vývoje ČR bude koordinována s realizací politiky hospodářské (průmyslové, energetické, proexportní), sociální, vzdělávací, zdravotní, zemědělské, bezpečnostní (obrně), informační, životního prostředí, dopravní, kulturní a zahraniční.

Jedním z hlavních nástrojů měla být příprava, realizace a hodnocení národního programu orientovaného VaV.

V části priorit rozlišovala společné systémové priority (podpora rozvoje VaV s cílem zvýšit jeho výkonnost a efektivnost, lidské zdroje, vytváření podmínek pro spolupráci mezi jednotlivými oblastmi a institucemi VaV a mezi VaV a dalšími oblastmi, mezinárodní spolupráce a respektování regionálních potřeb rozvoje kapacit VaV) a věcné, tematické priority v orientovaném výzkumu, které budou

OPERAČNÍ PROGRAM
LIDSKÉ ZDROJE
A ZAMĚSTNANOST

PODPORUJEME
VAŠI BUDOUCNOST
www.esfcr.cz

zabezpečovány formou bohatě strukturovaného a jednotně koordinovaného národního programu VaV a formou výzkumných záměrů.

V části programů VaV se s přihlédnutím k potřebám společnosti a ekonomiky ČR stanovily priority národního programu orientovaného výzkumu, a to tematické programy (Kvalita života, Informační společnost, Konkurenceschopnost, Energie pro ekonomiku a společnost, Společenská transformace) a průřezové programy (Lidské zdroje pro VaV, Integrovaný VaV, Regionální a mezinárodní spolupráce ve VaV). Výběr dílčích programů (směrů) jednotlivých tematických programů měl být proveden s využitím postupu foresight. Dosavadní absence politiky VaV a jejích priorit se nejvíce projevila na programech VaV.

V tehdejší době měla ČR cca 65 programů ve dvaceti resortech. Jejich obecně stanovené, nekonkrétní cíle se vzájemně překrývaly nebo byly shodné, vzájemná koordinace byla minimální a hodnocení plnění cílů programů bylo velmi formální nebo fragmentální (pouze po jednotlivých projektech, ne za program jako celek). Výsledkem bylo, že dvě třetiny účelových prostředků na VaV v ČR byly vynakládány na projekty s náklady menšími než 1 mil. Kč/rok, což byla roztržitost VaV, která neměla (s výjimkou společenských věd ve světě obdobu).

Základem účelového financování orientovaného VaV se od roku 2001 postupně stanou průřezové a tematické programy národního programu orientovaného výzkumu, formulované podle socioekonomických priorit politiky VaV. Úloha a postavení programů, resp. národních programů, budou vymezeny v připravovaném zákoně o VaV; paralelně bude připravena metodika postupu jejich přípravy, kontroly, hodnocení výsledků atd. podle standardů vyspělých zemí.

Věcná náplň jednotlivých národních programů, jejich podprogramy, témata atd. vycházely z potřeb a požadavků společnosti na VaV. Stávající resortní programy byly po zhodnocení buď modifikovány jako "podprogramy" národních programů, kde to bylo vhodné (kde cíle měly naplňovat socioekonomické priority politiky VaV) nebo u nich bylo ukončeno zahajování nových projektů.

V části orgánů VaV v ČR byly východiskem pro diskusi o racionálním uspořádání státní správy ve VaV v rámci přípravy nového zákona o VaV tři základní varianty, které vycházejí ze základních modelů uplatňovaných ve vyspělých zemích. První varianta tohoto procesu byla založena na centralizovaném modelu rozpočtové kapitoly "VaV", soustředující nadpoloviční většinu objemu státní podpory VaV, kterou mělo spravovat Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy (dále MŠMT).

Podstatou této varianty bylo soustředění průřezových částí jednotlivých rozpočtových kapitol do kapitoly MŠMT, v rámci které bude zákonem stanoveno její členění. Rada pro výzkum a vývoj v této variantě zůstávala jako poradní a odborný orgán. Návazně na zřízení rozpočtové kapitoly VaV mohla vzniknout potřebná analogie agentury pro aplikovaný výzkum (vycházející ne z grantového, ale z programového systému).

Druhá varianta zachovávala decentralizovaný model v té době určených rozpočtových kapitol VaV, ale výrazně posilovala účinnou koordinaci při realizaci politiky VaV, zejména při přípravě a uskutečňování Národního programu orientovaného výzkumu. Tato druhá varianta vycházela ze soustředění a posílení dosud rozptýlených struktur státní správy zabývajících se koordinací VaV v ČR do Úřadu pro VaV, který by zajišťoval činnost Rady pro výzkum a vývoj v upraveném složení a kompetencích. Nově pojato mělo být postavení a funkce Rady pro výzkum a vývoj, v čele se členem vlády. Další doplňkovou variantou, přicházející v úvahu, mohlo být zřízení zcela nového ministerstva pro výzkum a vysoké školy.

OPERAČNÍ PROGRAM
LIDSKÉ ZDROJE
A ZAMĚSTNANOST

PODPORUJEME
VAŠI BUDOUCNOST
www.esfcr.cz

V rámci usnesení vlády bylo uloženo zpracovat koncepce rozvoje výzkumu v oblasti působnosti ústředních orgánů a předložit návrh národního programu orientovaného VaV.

V roce 2002 vzala vláda Miloše Zemana na vědomí návrh Národního programu orientovaného výzkumu a vývoje, který realizoval tematické a průřezové priority Národní politiky výzkumu a vývoje České republiky z roku 2000. V rámci usnesení vlády byl uložen úkol předložit návrh Národního programu výzkumu vycházejícího po věcné stránce z Národního programu orientovaného výzkumu a vývoje.

V roce 2003 vláda Vladimíra Špidly schválila Národní program výzkumu, který tematicky vycházel z návrhu Národního programu orientovaného výzkumu. V Národním programu výzkumu označeného NPV I na léta 2004-2009 MŠMT koordinovalo 8 poskytovatelů (MŠMT, Ministerstvo průmyslu a obchodu, Akademie věd ČR, Ministerstva dopravy, Ministerstva životního prostředí, Ministerstva práce a sociálních věcí, Ministerstva zemědělství, Ministerstva zdravotnictví). V rámci usnesení vlády bylo uloženo připravit návrh Národního programu výzkumu II s termínem zahájení od 1. ledna 2006.

V roce 2004 schválila vláda Vladimíra Špidly Národní politiku výzkumu a vývoje České republiky na léta 2004 – 2008. Tato národní politika byla rozsahem a obsahem obdobná předcházející Národní politice výzkumu a vývoje České republiky z roku 2000. Má 24 stran rozdělených do 4 částí (Preambule, Priority a cíle pro ČR, Principy a vize politiky VaV ČR a Strategické nástroje).

V části Priority a cíle pro ČR je konstatováno, že v souladu se zákonem č. 130/2002 Sb., o podpoře výzkumu a vývoje z veřejných prostředků, jsou priority VaV realizovány prostřednictvím Národního programu výzkumu. Národní program výzkumu byl ukončen v roce 2009 a řídil se prioritami Národní politiky výzkumu a vývoje České republiky z roku 2000. Tato národní politika určovala priority, ze kterých měly být vypracovány jednotlivé tematické části Národního programu výzkumu II (dále NPV II), který měl být zahájen v roce 2006.

Systémové priority dané touto národní politikou měly být zohledněny při přípravě průřezových programů NPV II.

Jako systémové priority pro období platnosti této národní politiky byly zvoleny oblasti obdobné jako u Národní politiky výzkumu a vývoje České republiky v části účelová z roku 2000 se zdůrazněním hodnocení výzkumu (lidské zdroje, mezinárodní spolupráce ve VaV, regionální aspekty ve VaV, využití výsledků VaV v praxi, hodnocení výzkumu). Prioritní tematické oblasti pro NPV II byly opětovně stanoveny metodou technology foresight.

Tematické náplně jednotlivých částí NPV II měly být vybrány z okruhů obdobných jako u národní politiky z roku 2000 s tím, že místo Konkurenceschopnosti měly být uvedeny nové materiály a technologie (bezpečná, spolehlivá a ekologická energetika pro budoucnost, informační a znalostní společnost, kvalita a bezpečnost života, nové materiály a technologie, potřeby České republiky v sociálně-ekonomické oblasti). Tematické okruhy představovaly soubory 27 prioritních témat. Počet témat byl v průběhu přípravy NPV II zúžen na přibližně 15 a z nich pak byly vypracovány jednotlivé části národního programu (počítalo se s třemi tematickými programy).

Na přípravě prioritních témat se podílelo v panelových diskusích několik desítek špičkových expertů z oblasti výzkumu, státní správy i uživatelů výsledků. Resortní výzkumné programy svým zaměřením a svými prioritami doplňovaly NPV II podle potřeb identifikovaných jednotlivými poskytovateli. Budiž

řečeno, že stejně jako v případě prvního pokusu o stanovení národních priorit metodou Technology Foresight se do značné míry projevil určitý klientelismus, který vyústil v příliš rozsáhlý seznam priorit, odpovídající v podstatě složení orgánů, odpovědných za výběr témat.

V části Provázanost s jinými oblastmi bylo obdobně jako v Národní politice výzkumu a vývoje České republiky z roku 2000 konstatováno, že při přípravě dalších politik VaV by měla být věnována zvláštní pozornost koordinaci s politikami pro jiné oblasti státního zájmu. Realizace politiky VaV by měla být koordinována s realizací Strategie rozvoje lidských zdrojů pro ČR, s realizací politiky hospodářské (průmyslové, energetické, proexportní), sociální, vzdělávací, zdravotní, zemědělské, bezpečnostní, informační, životního prostředí, dopravní, kulturní a zahraniční. Ve vzdělávací politice by měl být kladen důraz na propojení VaV s pedagogickou činností (především na vysokých školách). V budoucnu by měla být rovněž koordinována s inovační politikou, jejíž vznik bylo žádoucí urychlit.

V části Účelová podpora VaV bylo opětovně jako v Národní politice výzkumu a vývoje České republiky z roku 2000 konstatováno, že bude nezbytné nepřipustit tříštění účelového financování VaV do řady programů, jejichž koordinaci není možné zajistit. Vynaložené úsilí na hodnocení tisíců drobných projektů nedokáže zabránit vzájemným překryvům či opakovaným řešením, zejména u projektů s nekonkrétními, obecně stanovenými cíli. Vyřešení tohoto problému by mohlo spočívat v jednotném výběru priorit, zavedení jednotné metodiky správy programů a hodnocení účelově využitelných prostředků na projektové i programové úrovni. Proto by měla být značná část účelových prostředků vynakládána na národní programy, které mají předpoklady výše uvedené požadavky plnit. Dalším prvkem účelové podpory VaV (s objemem cca 10-15 % objemu účelových prostředků) by se měly stát od roku 2006 NPV II, kterým by měly být řešeny priority výzkumu na období 2006-2011. Resortní programy by měly být orientovány na řešení problémů jednotlivých odvětví. Měla by růst podpora průmyslového výzkumu a vývoje. Atomizace programu do pravomoci několika rezortů však byla pravděpodobně příčinou, že se základní záměr, tj. koordinovat a koncentrovat podporu VaV, nezdařil.

V části Struktura systému VaV v České republice bylo konstatováno, že Česká republika nemá odborné pracoviště, které by vypracovávalo podklady pro přípravu vysoce odborných analytických a koncepčních dokumentů pro přípravu a realizaci Národního programu výzkumu a vývoje. V České republice odborná pracoviště v té době existovala pro prakticky všechny oblasti s výjimkou VaV, proto by měl být podpořen vznik těchto pracovišť i pro tuto oblast.

V části Regionální aspekty struktury bylo konstatováno, že regionální struktura VaV procesu v ČR zůstává nadále podceňovanou složkou.

V části Velké výzkumné infrastruktury bylo konstatováno, že vhodným zárodkem výzkumných infrastruktur v ČR by se mohla stát některá výzkumná centra, podpořená již dříve v programu MŠMT.

V rámci usnesení vlády bylo uloženo, resp. doporučeno, zpracovat koncepcie rozvoje VaV v oblasti působnosti ústředních orgánů státní správy a regionální koncepcie VaV.

V roce 2004 schválila vláda Vladimíra Špidly rovněž Národní inovační strategii a zařadila oblast inovací mezi nejvyšší státní priority. V rámci usnesení vlády bylo uloženo předložit návrh Národní inovační politiky České republiky na léta 2005 až 2008.

OPERAČNÍ PROGRAM
LIDSKÉ ZDROJE
A ZAMĚSTNANOST

PODPORUJEME
VAŠI BUDOUCNOST
www.esfcr.cz

V roce 2005 schválila vláda Stanislava Grosse NPV II, který realizoval tematické a systémové priority Národní politiky výzkumu a vývoje České republiky na léta 2004-2008 formou tematických a průřezových programů. NPV II odstranil, při zachování všech pozitivních rysů a hlavně jeho základních idejí (tj. podporovat úspěšné oblasti českého výzkumu, které jsou rovněž potřebné z celospolečenského hlediska), zásadní nedostatky Národního programu výzkumu I (roztržitost financování jednotlivých částí Národního programu výzkumu a navazující obtížnou koordinaci). Veřejné prostředky na NPV II byly soustředěny pouze do rozpočtových kapitol MŠMT a Ministerstva průmyslu a obchodu. Tato ministerstva plnila roli poskytovatelů a MŠMT bylo zároveň koordinátorem NPV II jako celku.

V stejném roce schválila vláda Jiřího Paroubka Dlouhodobé základní směry výzkumu (dále DZSV), které vytyčily nejvýznamnější problematiku VaV a na ně navazujících inovací. Jednalo se o první pokus v oblasti VaV navrhnout vládě témata, která mohla sehrát dominantní roli. DZSV byla chápána jako základní vstupy pro vypracování návrhu Národní politiky výzkumu a vývoje České republiky, popř. pro přípravu návrhů na její změny.

Dokument měl celkem 39 stran a určoval 7 dlouhodobých základních směrů výzkumu (Udržitelný rozvoj, Molekulární biologie, Energetické zdroje, Materiálový výzkum, Konkurenceschopné strojírenství, Informační společnost a Bezpečnostní výzkum). U jednotlivých DZSV byla uvedena návaznost na další DZSV. Všechny směry DZSV obsahovaly návrhy opatření (celkem 60 opatření), která měla pomoci k realizaci stanovených cílů. Přes oborovou různorodost obsahovaly jednotlivé DZSV i společná opatření.

Tato společná opatření byla soustředěna do samostatné kapitoly Návrh základních systémových opatření (zvýšit množství finančních prostředků na VaV v ČR, zvýšit celkové výzkumné kapacity jednotlivých oblastí, sdružovat výzkumné kapacity, otevřít nové příležitosti pro mladou generaci, zvýšit rozsah a kvalitu vysokoškolského vzdělání, navýšit financování VaV na VŠ, propojit teoretická pracoviště s aplikační sférou a se vzdělávacím systémem, posílit interdisciplinárního přístup jako zdroj poznatkového a technologického pokroku, rozšířit všechny formy mezinárodní spolupráce, zvýšit finanční prostředky přednostně na DZSV, podporovat soukromou sféru, aby se zúčastňovala financování VaV, stanovit objektivní a náročný systém hodnocení výsledků VaV, budovat soustavně infrastrukturu a vybavení moderními technologiemi, zajistit možnost rozvoje VaV legislativním prostředím, motivovat spolupráci patentové legislativy a finančních institucí s tvůrčími pracovníky, umožnit sdružování veřejných i soukromých prostředků, získat pro podporu VaV rizikový kapitál, podporovat vznik výzkumných center, technologických platforem a sítí excelence, vytvořit spolehlivou informační strukturu VaV, posílit roli regionů). Návrhy opatření měly být využity pro přípravu koncepčních dokumentů, zejména při přípravě Národní inovační politiky České republiky (do kterých již řada z nich byla zapracována), při harmonizaci Národní politiky výzkumu a vývoje České republiky atd. Poslední kapitolou dokumentu byly Finanční zdroje potřebné k realizaci DZSV.

V rámci usnesení vlády bylo uloženo aktualizovat v roce 2007 DZSV při přípravě návrhu nové Národní politiky výzkumu a vývoje České republiky, harmonizovat Národní politiku výzkumu a vývoje České republiky na léta 2004 až 2008 s DZSV a vycházet při přípravě nových programů a aktivit VaV z DZSV.

Rovněž v roce 2005 schválila vláda Jiřího Paroubka Národní inovační politiku České republiky na léta 2005 až 2010 (dále NIP), která vytvořila podmínky pro dosažení stavu, ve kterém by měly podniky a další organizace v České republice aktivně inovovat své výrobky, technologie a služby i metody organizace

a řízení, zabezpečit trvalý růst produktivity práce a konkurenceschopnost na mezinárodních trzích. NIP měla být součástí celého systému koncepčních dokumentů, zastřešených (připravovanou) Strategií hospodářského růstu (dále SHR). Národní politika výzkumu a vývoje České republiky na léta 2004 – 2008 (dále NP VaV) určité elementy na rozhraní s NIP obsahuje. Diference mezi NP VaV a NIP (a v té době připravovanou SHR) jsou však poměrně značné a bylo potřeba je vzájemně harmonizovat.

NIP má celkem 50 stran. Obsahuje vizi, 4 cíle, 14 úkolů, 28 nástrojů a 48 opatření. Cíle byly:

- Posílit VaV jako zdroj inovací,
- Vytvořit funkční partnerství veřejného a soukromého sektoru,
- Zajistit lidské zdroje pro inovace,
- Zefektivnit výkon státní správy ve výzkumu, vývoji a inovacích.

U každého cíle byly uvedeny úkoly potřebné pro jeho dosažení, nástroje, jimiž měly být jednotlivé úkoly realizovány a pro každý nástroj opatření potřebná k jeho realizaci, jejich gestor, termín realizace, ukazatele (úspěšnosti) realizace a způsob hodnocení.

V části (cíli) Zefektivnit výkon státní správy ve výzkumu, vývoji a inovacích je uveden úkol Snížit počet stávajících 22 rozpočtových kapitol (resortů), z nichž je podporován VaV. K tomu je konstatováno, že systém podpory VaV (a inovací) v ČR je zatížen několika specifickými rysy, které ho činí dosti neefektivním.

Jedná se zejména o:

- širokou škálu 22 úřadů státní správy (poskytovatelů), které disponovaly vlastními prostředky na podporu VaV; to přinášelo velmi obtížnou věcnou i administrativní koordinaci, nadměrný počet samostatných rozpočtových kapitol meziresortního charakteru věnovaných základnímu (Akademie věd ČR a Grantová agentura ČR) nebo převážně základnímu výzkumu (MŠMT) s minimální věcnou koordinací a v protikladu absenci rozpočtové kapitoly meziresortního charakteru určené pro aplikovaný výzkum, vývoj a inovace,
- nejasné kompetence v oblasti VaV v tzv. kompetenčním zákoně, který pochází z roku 1969 a byl mnohokrát novelizován, explicitně jsou vyjádřeny u 4 ministerstev (MŠMT, Ministerstva průmyslu a obchodu, Ministerstva zemědělství a Ministerstva zdravotnictví), avšak zcela rozdílným způsobem a rozdílnou terminologií,
- zaměření řady resortních výzkumných ústavů, které namísto výzkumu slouží k administrativnímu zajištění výkonu státní správy,
- nelogické vymezení úkolů mezi MŠMT (ústředním orgánem pro VaV) a Radou pro výzkum a vývoj, ve kterém příprava politiky VaV byla svěřena MŠMT, zatímco kroky předcházející a následující byly úkolem Rady pro výzkum a vývoj; důsledkem byla vzájemná věcná neprovázanost a absence konkrétních cílů, úkolů, nástrojů a opatření v NP VaV.

I když tyto otázky byly předmětem četných diskusí, nepodařilo se dosáhnout nápravy. Přitom bylo zřejmé, že do té doby uplatňovaný decentralizovaný systém státní správy měl závažné nedostatky a že by bylo racionální zvolit jeden z funkčních modelů státní správy ve VaV používaný ve vyspělých zemích. To

by umožnilo odstranit roztržitost a určitou nekoordinovanost státní podpory v oblasti VaV a inovací. Vzhledem k tomu, že se jednalo o otázky související se strukturou celé státní správy, bylo navrženo řešit tyto otázky až po volbách.

Do té doby měly být analyzovány výhody a nevýhody různých modelů státní správy v oblasti VaV (s návazností na inovace) a jejich vhodnost pro Českou republiku. Dalším úkolem bylo stanovení odpovědnosti státní správy v oblasti inovací. Dosud chybějící kompetenční odpovědnost za oblast inovací byla považována za jednu z příčin vážného zaostávání České republiky v budování společnosti založené na znalostech. Na srovnání s tematicky blízkou (a navazující) oblastí VaV bylo patrné, že jasné přiřazení odpovědnosti, profesionální aparát resortu s působností pro inovace a přiměřené finanční zdroje by vedly k výraznému pokroku.

Není náhodou, že ve většině zemí byla v té době odpovědnost za oblast inovací svěřena resortu, odpovědnému za ekonomiku (případně průmysl, konkurenceschopnost, technologie apod.) V tehdejším systému státní správy v České republice by proto bývalo nejvhodnější pověřit výkonem agendy, související s inovacemi, Ministerstvo průmyslu a obchodu. Dalším úkolem bylo zajištění kontinuálního a provázaného procesu přípravy strategie a politik a jeho vazby na realizační programy. NIP byla považována za jednu z konkrétních cest, kterými bylo usilováno o nápravu předchozího nekoordinovaného přístupu k rozvoji ekonomiky.

Zejména Strategie hospodářského růstu měla být dokumentem, který měl v blízké budoucnosti ovlivnit nejvýznamnější oblasti české ekonomiky a konstituovat mechanismy, vedoucí k dlouhodobé prosperitě. V souladu a v návaznosti na vypracování tohoto základního dokumentu i na NIP měla být aktualizována NP VaV. Totéž platilo pro 22 resortních politik VaV. Při hodnocení návrhů programů VaV se měl povinně posuzovat jejich soulad s koncepčními dokumenty, zejména s NIP.

V části (cíli) Posílit výzkum a vývoj jako zdroj inovací je uveden úkol Koordinovaně využít národní a evropské finanční zdroje na výzkum, vývoj a inovace a nástroj založení Technologické agentury ČR. Za vážnou bariéru byla považována skutečnost, že metodika poskytování podpory aplikovanému a průmyslovému výzkumu u jednotlivých poskytovatelů (resortů – správců rozpočtových kapitol) byla značně rozdílná. Bylo doporučeno využít v zahraničí osvědčený model, kdy podporu těchto druhů výzkumu, popřípadě i transferu výsledků VaV a jejich rozšiřování zabezpečuje jedna agentura/instituce (Finsko, Irsko, Švédsko aj.).

Bylo navrženo zřízení agentury (technologické, inovační), která by zužitkovala i zkušenost Czechinvestu, pověřeného těsně před tím výkonem určitých aktivit, příslušejících zmíněné agentuře. Bylo možné očekávat, že stejně jako ve zmiňovaných zemích, bude agentura zajišťovat soustředění účelového financování aplikovaného (zejména průmyslového) VaV a podpory aktivit na pomezí výzkumu, vývoje a inovací v jednom místě. Měla přitom zhodnotit a využít zahraniční zkušenosti s podporou technologií a inovací. Její kompetence a činnosti měly být vymezeny zákonem. Významným aspektem zřízení agentury se mělo stát odstranění zbytečné administrativní náročnosti a některých nedostatků při výběru vhodných projektů.

V příslušném usnesení vlády bylo uloženo realizovat ve stanovených termínech opatření uvedená v NIP, vyhodnotit v roce 2007 plnění NIP a předložit vládě návrh potřebných opatření, harmonizovat NP VaV s NIP a předložit vládě návrh potřebných změn.

V roce 2006 schválila vláda Jiřího Paroubka materiál Harmonizace Národní politiky výzkumu a vývoje ČR na léta 2004 až 2008 s Národní inovační politikou a dalšími relevantními dokumenty ČR a EU. Tento materiál obsahoval:

- Aktuální doplňující odstavce k začlenění do NP VaV.
- Opatření vyplývající z harmonizace NP VaV s NIP a dalšími národními a komunitárními dokumenty.
- Stručné zhodnocení průběžného plnění nejdůležitějších úkolů stávající NP VaV.
- Zhodnocení průběhu NP VaV.
- Realizaci NP VaV v resortních koncepcích VaV.

V části Stručné zhodnocení průběžného plnění nejdůležitějších úkolů stávající NP VaV bylo mimo jiné uvedeno, že důležitým opatřením realizujícím NP VaV byla příprava, notifikace Evropskou komisí a zahájení NPV II. NPV II realizoval priority uvedené v Národních prioritách výzkumu a vývoje. NPV II byl připraven tak, aby byly eliminovány některé nedostatky Národního programu výzkumu I. Jako nejzávažnější nedostatky byly označeny následující:

- a) obtížnost koordinace a jednotného hodnocení i administrace programu vzhledem ke značnému množství poskytovatelů,
- b) nedostatečná administrativní podpora koordinační činnosti a chybějící agenturní zázemí, které by zajistilo administraci Národního programu výzkumu I jako celku nebo jeho podstatné části (například všech tematických programů).

V NPV II se problémy uvedené v bodě a) podařilo do jisté míry odstranit snížením poskytovatelů na dva: MŠMT a Ministerstvo průmyslu a obchodu. Obtíže vyplývající z nedostatečné administrativní, respektive agenturní podpory, měly být řešeny průběžně, částečným nebo úplným přebíráním agendy NPV II agenturami. NIP navrhovala v opatření vybudování Technologické agentury ČR v gesci Ministerstva průmyslu a obchodu. Byla zavedena dílčí opatření pro zamezení tříštění financování VaV. Jedním z nich bylo zahájení Národních programů výzkumu I a II.

Tyto národní programy koncentrovaly značné veřejné i soukromé prostředky na řešení prioritních výzkumných směrů, které byly stanoveny prostřednictvím „technology foresight“ nebo panelu expertů. Na druhé straně stále nebyla dořešena vazba mezi Národními programy výzkumu a resortními programy, případně činnostmi grantových agentur, která by zabránila jejich tematickému překrývání. Předpokládalo se, že resortní programy nebudou moci tematicky kolidovat s programy národními, avšak chyběl prostředek k realizaci takového stavu. Zástupci odborné veřejnosti poukazovali rovněž na potřebu odstranění přílišné diverzifikace státní správy ve financování VaV. Objevily se návrhy ze soukromé i akademické sféry výzkumu na zřízení fundovaného orgánu státní správy (např. Rada vysokých škol doporučovala vznik Ministerstva pro výzkum, vývoj a vysoké školy), který by se v součinnosti s vědeckou a vysokoškolskou komunitou staral o tuto oblast a dokázal by ji účinně koordinovat.

V části Opatření vyplývající z harmonizace NP VaV s NIP a dalšími národními a komunitárními dokumenty bylo uvedeno 24 navrhovaných opatření. Národní program výzkumu III (dále NPV III) měl být zahájen v roce 2009 a ukončen v roce 2013. V souladu se zákonem měl realizovat priority vycházející

z DZSV. Vedle programu výzkumných center a programů mezinárodní spolupráce se mělo jednat o jeden z nejdůležitějších programů výzkumu financovaných z národních účelových prostředků.

Nově vyhlašované resortní programy se neměly tematicky překrývat s NPV III. NPV III se měl financovat z rozpočtových kapitol MŠMT a Ministerstva průmyslu a obchodu a měl být schválen vládou do konce února 2008. Výzkumná centra vyhlašovaná od roku 2006 měla být dále podporována na základě podmínek srovnatelných se zahraničními Centry excellence.

Rozvoj, stabilizace i vlastní činnost těchto výzkumných center měla být v rámci příslušného programu kvalitně financována, avšak centra se neměla ucházet o jinou formu účelové podpory. Systém správy VaV v ČR byl podle kompetenčního zákona, zákona o podpoře výzkumu a vývoje a zákona o Akademii věd ČR rozdělen do několika institucí:

- MŠMT bylo ústředním správním orgánem pro VaV, včetně vědní politiky a mezinárodní spolupráce ve VaV dle kompetenčního zákona a zákona o podpoře výzkumu a vývoje,
- Ministerstvo zdravotnictví bylo odpovědné za vědecko-výzkumnou činnost v oblasti zdravotnictví,
- Ministerstvo průmyslu a obchodu bylo odpovědné za průmyslový výzkum, rozvoj techniky a technologií,
- Rada pro výzkum a vývoj byla poradním orgánem vlády pro oblast VaV a měla některé správní kompetence (hodnocení VaV, přípravu státního rozpočtu, analýzu, informační systém VaV atd.) podle zákona o podpoře výzkumu a vývoje,
- Akademie věd České republiky byla zákonem o Akademii věd České republiky pověřena k provádění výzkumu prostřednictvím svých pracovišť (budoucích veřejných výzkumných institucí).

Samotný výzkum byl financován a částečně i koncepčně řízen z 21 rozpočtových kapitol. Většina poskytovatelů, kterými byla ministerstva, Akademie věd České republiky, Grantová agentura České republiky a některé správní úřady, financovala VaV nejen prostřednictvím účelové, ale i institucionální podpory. Při řešení otázky správy VaV se vycházelo z opatření NIP. K vyřešení této záležitosti bylo zapotřebí nalezení určitého konsensu. Hlavní odlišnosti v té době platného systému VaV v České republice od vyspělých zemí spočívaly v následujícím:

- absence plně kompetenčně vybaveného ministerstva nebo dvou ministerstev (např. jednoho pro podporu znalostní společnosti a lidských zdrojů ve VaV a druhého pro podporu technického rozvoje) disponujících fungujícím agenturním zázemím v České republice,
- extrémně vysokým počtem rozpočtových kapitol financujících VaV v České republice,
- odlišným postavením některých institucí v České republice a v zahraničí (např. Rady pro výzkum a vývoj a rad pro výzkum v zahraničí, především Spojeném království, nebo rozdíly v postavení některých v té době fungujících a navrhovaných agentur).

V části Aktuální doplňující odstavce k začlenění do NP VaV se mimo jiné doplnilo, že NPV III by měl bezprostředně realizovat výzkumné priority uvedené v Dlouhodobých základních směrech výzkumu

schválených v roce 2005. NPV III měl probíhat v období 2009–2013 a využít podstatnou část prostředků na VaV. Resortní programy schválené vládou po zahájení NPV III neměly naplňovat ve svých cílech výzkumná témata obsažená v uvedeném národním programu.

Dále bylo potřeba sladit systém správních a poradních orgánů VaV v České republice s ostatními evropskými zeměmi i se systémem státní správy České republiky v jiných sektorech a soustředit prostředky na VaV do podstatně menšího počtu rozpočtových kapitol. Ostatním resortům měl ponechat působnost pro VaV, který byl určen výlučně jen pro potřeby státní správy a pro bezpečnostní výzkum.

V části Realizace NP VaV v resortních koncepcích VaV bylo konstatováno, že NP VaV se stává východiskem pro přípravu koncepcí resortního VaV, které zajišťují postupné naplňování jednotlivých cílů a podporu priorit ve specifických podmínkách daných resortů. Pro zabezpečení jednotného pojetí dokumentů resortních koncepcí byl zpracovatelům doporučen návrh osnovy, jejíž struktura byla volena, aby spojovala dva požadavky.

První odrážel stěžejní kapitoly obsahu vlastní NP VaV, mezi něž náležely systémové priority – spolupráce, hodnocení, strategické nástroje – financování, etika výzkumu a infrastruktura. Druhý vyznačoval specifické podmínky a požadavky daného sektoru jako např. priority a cíle sektoru a principy koncepce sektoru. Resortní koncepce VaV vypracovalo celkem 15 subjektů (MŠMT, Akademie věd české republiky, Ministerstvo práce a sociálních věcí, Ministerstvo vnitra, Ministerstvo kultury, Ministerstvo pro místní rozvoj, Ministerstvo zdravotnictví, Ministerstvo zemědělství, Ministerstvo dopravy, Ministerstvo průmyslu a obchodu, Ministerstvo spravedlnosti, Státní úřad pro jadernou bezpečnost, Český báňský úřad, Ministerstvo obrany, Ministerstvo informatiky).

V rámci usnesení vlády bylo uloženo zohlednit harmonizaci v připravovaných resortních koncepčních a programových dokumentech v oblasti VaV, zpracovat návrh NPV III, který měl vycházet z Dlouhodobých základních směrů VaV a informovat vládu o průběhu Národního programu výzkumu I.

V stejném roce schválila vláda Mirka Topolánka Aktualizované DZSV, které vycházely z DZSV schválených v roce 2005, ale do textů byly promítnuty zkušenosti z let 2005 a částečně z roku 2006. Hlavní motiv pro aktualizaci DZSV se projevil při přípravě Operačního programu Výzkum a vývoj pro inovace 2007-2013. Jmenovité určení DZSV se stalo podmínkou možnosti čerpání prostředků ze strukturálních fondů. Původních 7 tematických směrů DZSV bylo doplněno o tematický směr Společenskovední výzkum (Udržitelný rozvoj, Molekulární biologie, Energetické zdroje, Materiálový výzkum, Konkurenceschopné strojírenství, Informační společnost, Bezpečnostní výzkum a Společenskovední výzkum).

V rámci usnesení vlády bylo uloženo přednostně vycházet při přípravě nových programů a aktivit VaV z Aktualizovaných DZSV.

V roce 2007 vzala vláda Mirka Topolánka na vědomí Rekapitulaci plnění opatření přijatých na základě předcházejících analýz z výzkumu a vývoje. První rozsáhlejší analýza VaV byla v ČR zpracována v roce 1996 jako jeden ze základních vstupů pro vypracování Zásad vlády ČR pro oblast výzkumu a vývoje a ve zkrácené a aktualizované podobě také při přípravě Principů vědní politiky ČR na přechodu do 21. století. Oba strategické dokumenty, tj. zásady i principy byly obecné a málo konkrétní.

Proto vláda v roce 1998 vzala na vědomí přípravu podrobnější Národní politiky výzkumu a vývoje České republiky a kromě jiného uložila zpracovat pro návrh Národní politiky výzkumu a vývoje České republiky

analýzu dosavadního vývoje a stavu VaV v České republice, včetně jeho srovnání se zahraničím. Systém podpory VaV, vycházející z analýz VaV a Národních politik výzkumu a vývoje České republiky, byl zapracován do nového zákona č. 130/2002 Sb., o podpoře výzkumu a vývoje z veřejných prostředků a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o podpoře výzkumu a vývoje). Podle tohoto zákona měla Rada pro výzkum a vývoj zpracovávat pravidelné roční analýzy a hodnocení stavu VaV v ČR a jejich srovnání se zahraničím a předkládat je vládě.

Analýzy byly postupně využívány nejen k návrhům NP VaV, ale i k přípravě dalších dokumentů předkládaných vládě. V těchto dokumentech jsou uváděna opatření pro odstranění nedostatků zjištěných analýzami VaV. Předložený materiál nehodnotil veškerá opatření uložená v návaznosti na analýzy VaV, ale jen opatření uložená v nejvýznamnějších koncepčních dokumentech schválených vládou za poslední tři roky. V návaznosti na zpracované analýzy VaV bylo v koncepčních a strategických dokumentech schvalovaných vládou uloženo téměř 200 opatření.

Opatření uložená v uvedených dokumentech měla rozdílnou úroveň konkrétnosti a adresnosti (stanovení odpovědnosti za realizaci). Řada opatření byla zaměřena i na problémy okrajové, s nízkou závažností. Nejkonkrétnější opatření byla uložena NIP. U opatření byli uvedeni gestoři, termíny plnění a indikátory plnění. Z výše uvedených dokumentů byla vybrána opatření relevantní pro řešení těchto problémů výzkumu, vývoje a inovací (dále VaV a inovací) v ČR:

- Lidské zdroje pro VaV a inovace,
- Veřejná podpora VaV (přímá a nepřímá),
- Výkonnost a systém hodnocení VaV,
- Regionální disparity ve veřejné podpoře VaV a v lidských zdrojích pro VaV,
- Státní správa ve VaV a inovacích.

Bylo vyhodnoceno celkem 46 opatření, z toho 37 opatření buď bylo splněno, nebo jejich plnění probíhalo většinou bez větších problémů. Devět opatření nebylo splněno. Zůstávala nesplněna i některá významná opatření. Oblasti VaV a vysokoškolského vzdělávání byly nepříznivě ovlivněny dosti silným odporem některých institucí či jejich vedení proti změnám do té doby převládajícího systému rovnostářských přístupů v rozdělování finančních prostředků, proti hodnocení výkonů a kvality, hledání excelence a proti výraznější diferenciaci výše podpory dle dosahovaných výsledků.

Vedení některých výzkumných institucí a organizací, a často i někteří poskytovatelé, byli schopni v podmínkách nepřliř racionálních systémů zajistit „svým chráněncům“ solidní podporu, která mohla být ohrožena změnami usilujícími o zvýšení výkonnosti. Nebyla navržena nová opatření na základě předpokladu, že zásadní změny by měly být řešeny připravovanou reformou systému VaV, navazujícím návrhem změn zákona č. 130/2002 Sb., o podpoře výzkumu a vývoje z veřejných prostředků a návrhy nové NP VaV a nové NIP, které měly vycházet z připravované reformy VaV a měly být vzájemně věcně i časově sladěné (stávající NP VaV byla na období 2004–2008, NIP). Reforma systému VaV, včetně návrhu změn zákona č. 130/2002 Sb., o podpoře výzkumu a vývoje z veřejných prostředků, byla připravována Radou pro výzkum a vývoj tak, aby v České republice vzniklo inovační prostředí realizací sedmi hlavních cílů:

1. Výrazně snížit počet 22 rozpočtových kapitol VaV ČR, zjednodušit administrativu (samostatný cíl, který měl být řešen v roce 2008).
2. Zjednodušit podporu VaV – instituce podporovat podle výsledků, týmy projektově.
3. Podpořit excelenci ve výzkumu, její zvýhodnění a její vazbu na využití výsledků pro inovace.
4. Podmínit programovou podporu VaV spoluprací veřejného výzkumu s uživateli výsledků VaV, založenou na podílovém financování z veřejných a soukromých zdrojů.
5. Změnit strnulost organizační struktury veřejného výzkumu.
6. Zajistit personální zdroje pro výzkum.
7. Intenzivně zapojit ČR do VaV v Evropské unii a další mezinárodní spolupráce.

V roce 2007 dále vzala vláda Mirka Topolánka na vědomí Vyhodnocení plnění NIP v roce 2007. Ze 48 opatření obsažených v NIP bylo 29 opatření hodnoceno jako splněné, případně plněno a jejich plnění probíhalo; dalších 12 opatření bylo splněno částečně a u 7 opatření ke splnění nedošlo, případně bylo plnění odloženo. Některá opatření měla být plněna v rámci operačních programů v rámci čerpání prostředků ze strukturálních fondů Evropské unie v období 2007-2013. V materiálu nebyla navržena žádná nová opatření. Zásadní změny, kterých bylo potřeba dosáhnout, měly být zajištěny reformou systému VaV a inovací.

V rámci usnesení vlády bylo uloženo pokračovat v realizaci opatření ve stanovených termínech uvedených v NIP, začít realizovat nesplněná opatření, vyhodnotit do 31. prosince 2009 plnění NIP a předložit Národní inovační politiku ČR na další období.

3. Období 2008 - 2015

V období 2008 – 2015 bylo vládou projednáno, resp. schváleno, celkem 10 zásadních strategických dokumentů týkajících se VaV a inovací, což je stejný počet jako v období 2000 – 2007.

V roce 2008 schválila vláda Mirka Topolánka Reformu systému výzkumu, vývoje a inovací v České republice, která shrnula a odůvodnila potřebné změny v systému podpory výzkumu, vývoje a inovací v České republice. Reforma měla být realizována řadou legislativních, finančních, organizačních, koncepčních aj. materiálů předkládaných různými členy vlády s rozdílným způsobem jejich projednávání. Za jeden z důvodů tehdejšího, nepřilíš uspokojivého stavu, byl považován fakt, že cíle předchozích změn byly postupně rozmělněny („rozpracovány“) do stovek opatření s velmi volnou, či neexistující vzájemnou vazbou a bez jasného zhodnocení, jak přispívají ke stanoveným cílům. Předkládaná Reforma systému výzkumu, vývoje a inovací v České republice byla proto zaměřena na dosažení sedmi cílů.

Reforma měla celkem 45 stran a 234 stran v 7 přílohách. Obsahovala vizi – hlavní cíl, 7 cílů rozdělených do 19 oblastí a 108 opatření. Reforma měla 9 částí:

- 1) východiska reformy,
- 2) provázanost VaV a inovací,
- 3) systém podpory VaV,
- 4) státní správa VaV,
- 5) excelence ve VaV,
- 6) programy VaV,
- 7) výzkumné organizace,
- 8) pracovníci ve VaV,
- 9) mezinárodní spolupráce ve VaV.

Důvody Reformy:

- tehdejší nízké přínosy VaV a inovací pro ekonomiku a společnost ČR,
- selhávající systém podpory VaV, který jako celek není již nadále schopen poskytovat efektivně a včas prostředky na VaV a tím méně využít možnosti zdrojů EU pro tuto oblast,
- pokračující rozmělněnost a roztříštěnost českého výzkumu, podpora průměrnosti na úkor excelence a faktická absence priorit vedoucí k narůstajícímu zaostávání za světem v řadě oborů.

Hlavním nedostatkem tehdejšího systému podpory VaV bylo zcela nedostatečné využití jeho výsledků v aplikovaném VaV a inovacích. Důvodů byla celá řada - od neúspěšného hledání „vlastní cesty“ v aplikovaném VaV a inovacích (Česká republika byla jedinou vyspělou zemí, ve které celý průmyslový výzkum byl privatizován a následně prakticky celý zrušen), přes aplikaci grantového systému v aplikovaném výzkumu a vývoji a jednostranně zaměřené „vědní“ politiky (teprve v roce 2005 byla přijata NIP) až po resortní programy aplikovaného VaV, které většinou byly velmi obecné a zaměřené

převážně na základní výzkum (u řady z nich tento stav přežíval i v době probíhající Reformy systému výzkumu, vývoje a inovací v České republice).

Principy Reformy:

- Co nejvíce zjednodušit struktury systému státní podpory VaV, snížení počtu rozpočtových kapitol a snížení administrativní zátěže.
- Podpora excelence a kvalitního VaV a inovací a přenesení rozhodování o tom, jaké cesty k dosažení nejlepších výsledků zvolit, z ministerstev na organizace u institucionální podpory a na profesionální agentury – Grantovou agenturu České republiky a Technologickou agenturu České republiky u účelové podpory.
- Podpora vzájemné spolupráce výzkumných organizací a zejména jejich spolupráce s podniky ekonomickými nástroji – podmínkami pro poskytování podpory, aby krátkodobě i dlouhodobě vzrostly přínosy VaV a inovací pro ekonomiku a společnost.

Cíle Reformy:

- zjednodušit podporu VaV – instituce podporovat podle výsledků, týmy projektově.
- výrazně snížit počet 22 rozpočtových kapitol, z nichž je podporován VaV v České republice, zjednodušit administrativu.
- podpořit excelenci ve výzkumu, zvýhodňovat ji a zajistit využití jejích výsledků pro inovace.
- podmínit programovou podporu VaV spoluprací veřejného výzkumu s uživateli výsledků VaV, založenou na podílovém financování z veřejných a soukromých zdrojů.
- zavést pružnější organizační struktury veřejného výzkumu.
- zajistit odborníky pro VaV a inovace.
- intenzívně zapojit ČR do mezinárodní spolupráce ve VaV a inovacích.

Cíl: Zjednodušit podporu VaV – instituce podporovat podle výsledků, týmy projektově

Pro celý VaV (s výjimkou průřezových a odvětvových oblastí VaV) měly být veřejné soutěže ve VaV zajišťovány dvěma agenturami – Grantovou agenturou České republiky pro oblast základního výzkumu a Technologickou agenturou České republiky (dále TA ČR) pro oblast aplikovaného VaV a inovací. Jednotlivé resorty měly být odpovědné za rozvoj odvětví a na ně navazující přípravu programů aplikovaného VaV, aby skutečně zajišťovaly potřeby VaV pro daná odvětví. Návrh programu měly všechny resorty předkládat vládě s povinným stanoviskem Rady pro výzkum a vývoj a TA ČR ke schválení.

Realizace vládou schváleného programu, tj. vlastní veřejná soutěž pro výběr projektů, jejich kontrola v průběhu řešení atd. a administrativa s tím spojená měla být zajištěna v jedné agentuře – TA ČR. TA ČR měla rovněž hodnotit plnění cílů programů a dosažené výsledky a informovat o nich Radu pro výzkum a vývoj a resort, který návrh programu vládě předložil.

Veřejné zakázky k zajištění veřejných služeb a podpoře inovací v nich (s výjimkou průřezových a odvětvových oblastí VaV), pokud měly mít standardní výstupy VaV, měly být po schválení programu vládou realizovány TA ČR.

Čtyři oblasti VaV měly průřezový charakter, a proto měly být účelově i institucionálně podporovány vždy jako jeden celek – mezinárodní spolupráce ve VaV, bezpečnostní VaV, aplikovaný VaV národní a kulturní identity, podpora velkých infrastruktur pro VaV. Tři oblasti VaV měly sice odvětvový charakter, ale zároveň měly svá specifika, která je neumožnila efektivně podporovat jako ostatní odvětvový VaV prostřednictvím TA ČR – zemědělský aplikovaný VaV, obranný aplikovaný VaV, zdravotnický aplikovaný VaV.

Cíl: Podpořit excelenci ve VaV, zvýhodňovat ji a zajistit využití jejích výsledků pro inovace

Centra excelence a velká infrastruktura pro VaV

Cílem podpory velké (tj. i nákladné) infrastruktury VaV nebylo pořizování dalších přístrojů a zařízení, ale jejich efektivní využití pro VaV a inovace, které se bez spolupráce různých sektorů neobejde. Opatření uvádí základní podmínky pro pořízení a provoz velké infrastruktury VaV. Stejně podmínky jako pro velkou infrastrukturu financovanou z národních zdrojů měla platit i pro velkou infrastrukturu pořízenou s přispěním strukturálních fondů.

Cíl: Výrazně snížit počet 22 rozpočtových kapitol VaV ČR, zjednodušit administrativu

Pro navržený systém účelové podpory VaV bylo potřebných 10 rozpočtových kapitol – Úřad vlády (Rada pro výzkum a vývoj), Grantová agentura České republiky, TA ČR, průřezově MŠMT, Ministerstvo průmyslu a obchodu, Ministerstvo vnitra a Ministerstvo kultury a odvětvově Ministerstvo zemědělství, Ministerstvo obrany a Ministerstvo zdravotnictví, u institucionální podpory VaV navíc Akademie věd ČR.

Cíl: Podmítnit programovou podporu VaV spoluprací veřejného výzkumu s uživateli výsledků VaV založenou na podílovém financování z veřejných a soukromých zdrojů

Zavést nový systém programů aplikovaného VaV

- programy podporované z rozpočtové kapitoly TA ČR,
- průřezové programy mezinárodní spolupráce (MŠMT),
- průřezové programy Ministerstva vnitra a Ministerstva kultury,
- programy podpory velké infrastruktury VaV,
- odvětvové programy Ministerstva zemědělství, Ministerstva obrany a Ministerstva zdravotnictví,
- specifické programy VaV zaměřené na specifické oblasti VaV (např. na podporu transferu výsledků VaV, na jejich popularizaci atd.),
- regionální VaV programy.

V usnesení vlády bylo uloženo promítnout Reformu systému výzkumu, vývoje a inovací v České republice do návrhu novely zákona č. 130/2002 Sb., o podpoře výzkumu a vývoje z veřejných prostředků, návrhu změn ve státní správě VaV a inovací nevyžadujících úpravy právních předpisů, návrhu koncepce Informačního systému VaV a inovací a do návrhu Operačního programu Výzkumu a vývoje pro inovace.

Dále bylo uloženo předložit návrh organizace státní správy VaV a inovací v oblasti působnosti ústředních orgánů státní správy vycházející z Reformy systému výzkumu, vývoje a inovací v České republice.

Rovněž bylo uloženo předložit návrh meziresortní koncepce mezinárodní spolupráce ve VaV České republiky, meziresortní koncepce podpory velkých infrastruktur pro VaV, meziresortní koncepce bezpečnostního VaV, meziresortní koncepce aplikovaného VaV národní kultury a identity, koncepce obranného aplikovaného VaV, koncepce zemědělského aplikovaného VaV a návrh koncepce zdravotnického aplikovaného VaV, vše do roku 2015 a vycházející z Reformy systému výzkumu, vývoje a inovací v České republice. Konečně bylo uloženo předložit vládě do 31. března 2009 návrh Národní politiky výzkumu, vývoje a inovací České republiky na léta 2009 až 2015, vycházející z Reformy systému výzkumu, vývoje a inovací v České republice.

V roce 2009 schválila vláda Jana Fischera **Národní politiku výzkumu, vývoje a inovací České republiky na léta 2009 až 2015** (dále NP VaVaI). NP VaVaI společně s novelou zákona č. 130/2002 Sb., o podpoře výzkumu, experimentálního vývoje a inovací z veřejných prostředků, konkretizují principy vládou schválené Reformy systému výzkumu, vývoje a inovací v České republice a vytváří rámec pro zvýšení efektivnosti veřejné podpory VaVaI a zvýšení jejich přínosů pro ekonomiku a společnost. Návrh NP VaVaI nahradil NP VaV. Tento nepřliší konkrétní strategický dokument (NP VaV) byl aktualizován dokumentem Harmonizace Národní politiky výzkumu a vývoje ČR na léta 2004 až 2008 s Národní inovační politikou ČR na léta 2005 až 2010 a dalšími relevantními dokumenty ČR a Evropské unie. Současně návrh NP VaVaI nahrazuje NIP. Návrh NP VaVaI byl zároveň plněním úkolu z Vyhodnocení plnění NIP v roce 2007 předložit do 31. prosince 2009 novou Národní inovační politikou ČR. NP VaVaI obsahuje i návrh priorit aplikovaného VaV a inovací, který nahrazuje aktualizované dlouhodobé základní směry výzkumu z roku 2006.

NP VaVaI má celkem 37 stran a 151 stran ve 13 přílohách. Obsahuje 9 cílů a 35 aktivit, v příloze Priority aplikovaného výzkumu, vývoje a inovací ČR na léta 2009-2011 obsahuje celkem 8 priorit. U každé aktivity je uveden termín a odpovědnost. Národní politika má 6 částí (Východiska NP VaVaI, Hlavní principy NP VaVaI, Cíle a aktivity NP VaVaI, Hlavní principy NP VaVaI po roce 2015, Nároky a dopady, Priority aplikovaného výzkumu, vývoje a inovací ČR na léta 2009 – 2011).

Hlavní principy NP VaVaI:

- Systém řízení VaVaI.
- Priority podpory VaVaI ze státního rozpočtu.
- Posílení závislosti výše podpory na dosahovaných výsledcích.
- Využívání výsledků VaVaI v inovacích jako ukazatel efektivity veřejné podpory.
- Internacionalizace VaVaI.
- Zajištění kvalitních lidských zdrojů pro VaVaI.
- Vztah VaVaI a společnosti.
- Návaznost na politiky (koncepce) pro jiné oblasti.

- Periodická hodnocení průběhu Reformy systému výzkumu, vývoje a inovací v České republice, plnění NP VaVaI a systému veřejné podpory.

Cíle národní politiky:

- Zavést strategické řízení VaVaI na všech úrovních.
- Zacílit veřejnou podporu VaV na potřeby udržitelného rozvoje.
- Zvýšit efektivitu systému veřejné podpory VaVaI.
- Využívat výsledky VaV v inovacích a zlepšit spolupráci veřejného a soukromého sektoru ve VaVaI.
- Zlepšit zapojení ČR do mezinárodní spolupráce ve VaVaI.
- Zajistit kvalitní lidské zdroje pro VaVaI.
- Vytvořit v ČR prostředí stimuluující VaVaI.
- Zajistit účinné vazby na politiky v jiných oblastech.
- Důsledně hodnotit systém VaVaI.

Hlavní princip Systém řízení VaVaI

Bylo uvedeno, že v České republice je nedostatečné strategické řízení VaVaI na národní úrovni. Dále že v České republice dosud nebyla vytvořena strategická linie rozvoje znalostní společnosti, zvyšování konkurenceschopnosti a kvality života. K tomuto cíli se nejvíce přiblížila Strategie hospodářského růstu z roku 2005. Tvorba politik vytvářejících podmínky pro rozvoj ekonomiky založené na znalostech je v kompetenci několika ústředních orgánů státní správy, tyto politiky však nejsou vzájemně příliš provázané a tím dochází k nesouladu či duplicitě opatření usilujících o dosažení stejného cíle.

Také bylo uvedeno, že na ústřední úrovni nejsou jasně vymezeny kompetence za oblast inovací, což významně znesnadňuje realizaci inovační politiky a její návaznost na další aktivity vlády podporující rozvoj znalostní společnosti. Rovněž analytická činnost nebyla dostatečně využívána pro tvorbu politiky VaVaI a chybí dlouhodobé finanční zajištění pro nezávislou odbornou instituci zabývající se soustavně a systematicky sledováním a vyhodnocováním vývoje v této oblasti a přípravou podkladů pro strategické rozhodování státních institucí zabývajících se řízením a podporou VaVaI.

Cíl 1: Zavést strategické řízení VaVaI na všech úrovních

Za účelem zavedení strategického řízení VaVaI a zefektivnění systému veřejné podpory VaVaI měl být vytvořen koordinační orgán, jemuž by byla svěřena odpovědnost za strategické řízení VaVaI, včetně koordinace veřejné podpory VaVaI. Koordinační orgán měl vzniknout v roce 2013 transformací Rady pro výzkum a vývoj, která značnou část těchto aktivit již plní. Vedoucí koordinačního orgánu, který měl být zároveň členem vlády, měl mít k dispozici dostatečné lidské a finanční kapacity pro strategické řízení systému VaVaI a vykonávání běžné agendy spojené s koordinací veřejné podpory VaVaI.

V materiálu je uvedeno, že nedílnou součástí strategického řízení politiky VaVaI je soustavné sledování a vyhodnocování systému VaVaI a poskytování odborného analyticko-koncepčního zázemí pro politiku VaVaI (think-tank pro politiku VaVaI). Tvorba analýz a podkladových studií a jejich účelné využívání

decisní sférou je žádoucí nejen ve fázi přípravy politiky VaVaI, ale také v průběhu její realizace, kdy na jejich základě mohou být implementována případná korekční opatření.

V letech 2009–2013 měla být tato podpůrná činnost pro politiku VaVaI financována z prostředků k tomuto účelu již vyčleněných na činnost Rady pro výzkum, vývoj a inovace jako výzkum pro potřeby státní správy realizovaný podle zákona o veřejných zakázkách. V dalších letech měla být z prostředků nově zřízeného koordinačního orgánu podporována kontinuální činnost organizace, která se měla přípravě podkladových analýz, hodnotících zpráv, výhledových a koncepčních studií v oblasti VaVaI systematicky věnovat. Za účelem zabezpečení systematického přístupu měla být tato odborná činnost pro strategické řízení VaVaI zajišťována organizací na základě dlouhodobé smlouvy uzavřené nově zřízeným koordinačním orgánem, který měl poskytnuté výstupy následně využívat pro strategické řízení politiky VaVaI a pro zaměření veřejné podpory aplikovaného VaV a inovací.

Dalším významným opatřením bylo zřízení TA ČR, která měla zajišťovat veškeré náležitosti související s rozhodující částí podpory aplikovaného VaV v České republice. TA ČR měla zajistit zvýšení efektivity a zrychlení postupů při poskytování veřejné podpory oproti postupům, kdy podporu zajišťovaly jednotlivé ústřední úřady státní správy.

Hlavní princip Priority podpory VaVaI ze státního rozpočtu

V té době platném systému veřejné podpory VaV resorty vyhlášovaly tematické programy (Národní programy výzkumu) vycházející z priorit aplikovaného VaV a inovací dosud označovaných jako DZSV. Návaznost tematického zaměření programů podpory VaV na tyto priority však byla mnohdy formální a podporované aktivity tak často neodrážely stanovené prioritní směry VaV České republiky.

Zkušenost ukázala, že tyto priority byly formulovány příliš široce a zahrnovaly příliš široké spektrum výzkumných oborů, které mnohdy nedostatečně odrážely potřeby uživatelů VaV. V Národních programech výzkumu nebyly naplněny průřezové výzkumné priority jako rozvoj lidských zdrojů aj.

Pokrokem v přípravě prioritních výzkumných směrů byl proces zpracování priorit aplikovaného výzkumu, vývoje a inovací v roce 2008, do kterého byli intenzivněji než v předchozích letech zapojeni zástupci aplikační sféry.

Výstupem tohoto procesu byla identifikace osmi směrů, které byly podrobněji uvedeny v samostatné části národní politiky. Přesto by bylo do budoucna potřebné věnovat zvýšenou pozornost správné metodice procesu přípravy priorit aplikovaného výzkumu, jejich vazbám na potřeby společnosti a zajištění přímé návaznosti programů veřejné podpory aplikovaného VaV a inovací na identifikované priority.

Cíl 3: Zvýšit efektivitu systému veřejné podpory VaVaI

Podpora vzniku a rozvoje velké infrastruktury pro VaVaI patřila mezi významné cíle Reformy systému výzkumu, vývoje a inovací v České republice a legislativně byla upravena v novele zákona č. 130/2002 Sb., o podpoře výzkumu, experimentálního vývoje a inovací. Ve vazbě na tyto dokumenty a v souladu s Meziřesortní koncepcí podpory velkých infrastruktur pro výzkum a vývoj do roku 2015, připravenou MŠMT, měla být výstavba velké infrastruktury podporována z Operačního programu Výzkumu a vývoje pro inovace a na území hl. města Prahy z Operačního programu Praha - Konkurenceschopnost a především z národního programu Investiční rozvoj výzkumu a vývoje. Při budování velké infrastruktury měla být zdůrazňována zejména vazba na priority udržitelného rozvoje

České republiky, udržitelné financování, vazba na velké evropské infrastruktury pro výzkum a zapojení do vzdělávání výzkumníků a studentů. Provoz velké infrastruktury měl být v souladu s výše zmíněnou koncepcí MŠMT financován z institucionální podpory, účelové podpory, z prostředků mezinárodních programů pro výzkum a ze soukromých prostředků.

Hlavní princip Návaznost na politiky (koncepce) pro jiné oblasti

Priority, cíle a aktivity stanovené v NP VaVal, jakožto základním strategickém dokumentu pro rozvoj společnosti založené na tvorbě a využívání znalostí, měly být reflektovány v dalších koncepčních a politických dokumentech vytvořených pro rozvoj dílčích oblastí. Úzká vazba NP VaVal (na věcné úrovni i na úrovni institucionálního zabezpečení) byla vyžadována především se vzdělávací politikou, neboť oblast vzdělávání je klíčovým prvkem a předpokladem rozvoje znalostní společnosti.

Při realizaci NP VaVal byla však také důležitá návaznost a koordinace s průmyslovou politikou, regionální politikou a dalšími oborovými koncepcemi (zdravotnictví, obrana, bezpečnost, energetika, ochrana životního prostředí, zemědělství, kultura a další). Příprava strategií a politických dokumentů jednotlivých resortů byla v ČR realizována do značné míry izolovaně bez vzájemné věcné a časové návaznosti, což se odrazilo ve značné nekoordinovanosti při formulaci hospodářsko-politických opatření a jejich realizaci. Proces přípravy koncepčních dokumentů mnohdy postrádal systematické vyhodnocování vývojových trendů a dopadů předchozích politik a nové koncepce byly utvářeny na základě ad hoc zadání. Pokud byla realizace koncepčních dokumentů vůbec vyhodnocována, potom převážně jen formálně, skutečné přínosy realizovaných opatření nebyly hodnoceny pomocí vhodných souborů indikátorů a nebyly prováděny odpovídající aktualizace.

Cíl 8: Zajistit účinné vazby na politiky v jiných oblastech

Vzhledem k tomu, že kromě NP VaVal byly strategie a koncepce se vztahem k rozvoji znalostní společnosti vytvářeny také na úrovni jednotlivých resortů, mělo by být důležité posilovat synergie vyplývající z realizace těchto koncepcí. Cílem proto bylo účinně koordinovat činnosti jednotlivých subjektů veřejné správy, implementačních agentur a dalších poskytovatelů veřejné podpory VaVal tak, aby se jednotlivá opatření účelně doplňovala a synergicky přispívala k růstu konkurenceschopnosti české ekonomiky a kvality života obyvatel České republiky.

A 8-1: Posílit roli koordinačního orgánu při přípravě a naplňování politik a koncepcí zaměřených na oblast VaVal.

Termín: průběžně; Odpovědnost: vláda na návrh Rady pro výzkum a vývoj a Národní ekonomické rady vlády (NERV)

Koordinace v oblasti tvorby a realizace politik se vztahem k rozvoji znalostní společnosti by měla být založena především na vytvoření institucionálních a metodických vazeb. Klíčová měla být přitom úzká vazba politiky VaVal a vzdělávací politiky založená na intenzivní spolupráci odpovědných orgánů na ústřední úrovni státní správy. Důležité by mělo být však také zajistit koordinaci aktivit realizovaných v rámci NP VaVal s průmyslovou, regionální a sociální politikou a koncepcemi zaměřenými na oblast VaVal (např. zdravotnictví, obrany, bezpečnosti, zemědělství aj.). Významnou roli při koordinaci orgánů odpovědných za politiky v těchto oblastech by měl mít nově zřízený koordinační orgán, který kromě

přípravy politiky VaVaI měl být odpovědný i za koordinaci veřejné podpory VaVaI ve všech relevantních oblastech.

A 8-2: Posílit tvorbu a využívání analýz a podkladových studií pro přípravu koncepčních dokumentů i v navazujících politikách.

Termín: od 2009; Odpovědnost: do 2012 Rada pro výzkum a vývoj, od roku 2013 nově zřízený koordinační orgán

Při vytváření všech strategických a koncepčních dokumentů v navazujících oblastech měly být důsledně využívány jak výsledky hodnocení, analýzy a další podkladové studie charakterizující stávající stav, tak i výhledové studie využívající moderních metod (např. foresight). Dále by měl být podporován výzkum zaměřený na vzájemné působení sociální, hospodářské a environmentální problematiky se zvláštním zřetelem na průběžnou podporu rozhodování veřejné správy. Tyto aktivity by měly být zajišťovány jednotlivými poskytovateli, kteří by mohli pro tyto účely využít nezávislou odbornou organizaci, jejíž činnost by měla být podporována z prostředků nově zřízeného koordinačního orgánu.

Pokud se jednalo o hlavní princip Periodická hodnocení průběhu Reformy systému výzkumu, vývoje a inovací v České republice, plnění NP VaVaI a systému veřejné podpory, konstatuje se zde, že hodnocení systému VaVaI v ČR nebylo prováděno systematicky, měl spíše administrativní charakter a nová opatření v politice VaVaI byla formulována bez dostatečného vyhodnocení dopadů opatření předchozích. V České republice rovněž chyběla dlouhodobá finanční zajištění pro nezávislou odbornou instituci, která by průběžně vyhodnocovala dopady politik a veřejné podpory v oblasti VaVaI a na základě zevrubných analýz připravovala podklady pro modifikaci stávajících či tvorbu nových opatření, lepší zaměření veřejné podpory VaVaI i pro celkové strategické řízení VaVaI na národní úrovni.

Cíl 9: Důsledně hodnotit systém VaVaI

Cílem bylo zavést systém pro kontinuální hodnocení VaVaI v České republice na všech úrovních, který bude zajišťovat dostatečnou efektivitu veřejných prostředků investovaných do VaVaI. Současně bylo pro toto hodnocení vytvořeno institucionální zázemí obsahující jasné vymezení odpovědností.

A 9-1: Průběžně vyhodnocovat plnění Reformy systému výzkumu, vývoje a inovací v České republice a NP VaVaI a dopady jejich dílčích opatření na stanovené cíle

Termín: od 2009; Odpovědnost: do 2012 Rada pro výzkum a vývoj, od roku 2013 nově zřízený koordinační orgán

Prvním krokem v zavedení systému kontinuálního hodnocení VaVaI by mělo být vyhodnocení průběhu a dopadu Reformy systému výzkumu, vývoje a inovací v České republice, která byla schválena vládou v březnu 2008 a jejíž splnění bylo základním předpokladem pro úspěšnou realizaci NP VaVaI. Nezbytné bylo systematicky monitorovat a hodnotit jednotlivá realizovaná opatření, jejich vzájemné vazby a dopady na zabezpečení cílů stanovených v Reformě systému výzkumu, vývoje a inovací v České republice (tj. nikoli pouze administrativní hodnocení). V návaznosti na hodnocení Reformy systému výzkumu, vývoje a inovací v České republice měly být stejným způsobem také průběžně hodnocena implementace a plnění všech opatření stanovených v NP VaVaI, přičemž důraz měl být kladen na hodnocení dopadu jednotlivých opatření pro splnění stanovených cílů.

Hodnocení plnění NP VaVaI mělo probíhat kontinuálně (termíny a odpovědnosti byly uvedeny u jednotlivých opatření). Vládě mělo být první hodnocení předloženo v roce 2011/2012 (v návaznosti na výsledky mezinárodního auditu VaVaI), v němž měl být stanoven také další postup implementace NP VaVaI. Současně s NP VaVaI měly být rovněž důsledně hodnoceny všechny relevantní průřezové a odvětvové politiky (resp. strategie a koncepce) a strategie vytvořené na úrovni krajů (regionů). V souvislosti s naplňováním NP VaVaI a přípravou nových strategických dokumentů pro tuto oblast měl být rovněž posílen význam systematického hodnocení, analýz a výhledových studií pro NP VaVaI tak, aby byl důsledně zajištěn kontinuální proces od evaluace, přes analýzu, výhledové studie až po stanovení koncepce, včetně zajištění vazeb mezi jednotlivými aktivitami.

Priority aplikovaného výzkumu, vývoje a inovací ČR na léta 2009 - 2011

Vláda schválila první soubor DZSV v roce 2005 a aktualizované směry v roce 2006. Oba soubory DZSV byly příliš široké a jejich převod do navazujících programů výzkumu nebyl příliš úspěšný. Do přípravy obou návrhů DZSV nebyla v dostatečné míře zapojena uživatelská sféra. DZSV byly někdy chybně interpretovány tak, že platily i pro základní výzkum.

V zahraničních koncepčních dokumentech o VaV bylo uvedena nutnost vytvářet kritická množství zdrojů. Rada pro výzkum a vývoj, opět prostřednictvím odborných komisí, připravila nový soubor priorit aplikovaného VaV a inovací, který byl předložen jako součást návrhu NP VaVaI. Při přípravě byly využity i zkušenosti s přípravou a využitím dvou předcházejících souborů základních směrů výzkumu. Jednotlivé priority předkládaného návrhu prioritních směrů aplikovaného výzkumu byly zpracovány podle jednotné osnovy.

Bylo zachováno osm prioritních směrů z DZSV (Biologické a ekologické aspekty udržitelného rozvoje, Molekulární biologie a biotechnologie, Energetické zdroje, Materiálový výzkum, Konkurenceschopné strojírenství, Informační společnost, Bezpečnost a obrana a Priority rozvoje české společnosti). Poskytovatelé podpory měli při rozhodování o podpoře aplikovaného výzkumu vycházet z těchto prioritních směrů. Prioritní směry měly být základním zadáním pro programy výzkumu, které bude koordinovat TA ČR.

Bylo stanoveno, že Rada pro výzkum a vývoj předloží vládě v roce 2011 nový soubor priorit aplikovaného VaV a inovací. V souladu s principy a cíli návrhu NP VaVaI se předpokládala ještě větší koncentrace a omezení počtu priorit a těsnější návaznost na potřeby socioekonomického rozvoje. V návrhu priorit měly být zohledněny i případné změny koncepce udržitelného rozvoje (tj. socio-ekonomického a environmentálního rozvoje) po překonání ekonomických dopadů globální finanční krize a stabilizaci české ekonomiky.

V usnesení vlády bylo uloženo realizovat NP VaVaI a předložit do 30. listopadu 2012 průběžnou zprávu o plnění NP VaVaI.

V roce 2011 schválila vláda Petra Nečase **Principy pro přípravu národních priorit výzkumu, experimentálního vývoje a inovací**, a to na základě opatření z NP VaVaI přehodnotit dosavadní Priority aplikovaného VaV a inovací, aby více odpovídaly potřebám udržitelného rozvoje České republiky.

Principy pro přípravu Národních priorit výzkumu, experimentálního vývoje a inovací mají 10 stran, Metodický postup přípravy národních priorit má 9 stran.

Jak poukazuje NP VaVaI, dosavadní priority aplikovaného VaV a inovací byly formulovány z hlediska cílů velmi neurčitě a zahrnovaly příliš široké spektrum výzkumných oborů, které mnohdy nedostatečně odrážely potřeby společnosti České republiky. Tato skutečnost je důsledkem několika faktorů:

- 1) priority byly připravovány převážně těmi aktéry, kteří VaVaI provádějí bez výraznější účasti aplikační sféry;
- 2) priority nebyly vytvářeny v návaznosti na celospolečenské potřeby;
- 3) v prioritách nebyly dostatečně zohledněny materiální a personální kapacity potřebné pro jejich realizaci;
- 4) nebyly jasně stanoveny cíle a přínosy VaVaI realizovaného v rámci takto definovaných priorit.

Programy formulované ve vazbě na tyto priority tak neumožnily dostatečné zacílení veřejné podpory na výzkumné oblasti, které účinně reagují na identifikované potřeby společnosti. Programy VaVaI, prostřednictvím nichž se poskytuje značná část účelové podpory, se sice zpravidla odkazují na stávající priority, avšak skutečná vazba těchto programů na priority je nezřídka spíše formální. To je dáno příliš širokým zaměřením stávajících priorit, kdy v podstatě každý program VaVaI lze označit jako program řešící prioritní problematiku. Důsledkem široce zaměřených priorit je také značná tematická roztržitost současného systému podpory výzkumu, experimentálního VaV v České republice a nedostatečná strategická orientace na potřeby společenského a hospodářského rozvoje České republiky.

Bylo určeno, že priority budou stanoveny ve formě dlouhodobých cílů, jichž má být prostřednictvím aktivit VaVaI dosaženo ve vazbě na potřeby udržitelného rozvoje ČR. Priority musí odpovídat současným nebo budoucím potřebám ČR, tj. VaVaI realizovaný v rámci těchto Priorit musí směřovat k eliminaci existujících či potenciálních problémů nebo k využití budoucích příležitostí české společnosti. Prioritami nebudou, tak jako doposud, konkrétní výzkumné obory, nýbrž dlouhodobé cíle odpovídající potřebám společnosti, jichž má být prostřednictvím VaVaI dosaženo.

Těchto cílů bude možné přitom dosáhnout prostřednictvím VaVaI v různých oborech a jejich kombinací. Kromě důsledného zaměření na potřeby ČR vytváří tento přístup významné předpoklady pro zajištění multidisciplinarity VaVaI, která je v současné době v řadě aplikačních sektorů významným (a často i jediným) předpokladem pro dosažení skutečného pokroku a která není v současných prioritách aplikovaného VaVaI zdůrazňována.

Identifikované Priority budou tvořit dlouhodobé úkoly pro VaVaI, které budou sledovány v horizontu 15 až 20 let. Pro každou prioritu budou stanoveny operativní cíle, kterých je zapotřebí průběžně dosáhnout pro její naplnění. Tyto cíle budou pro každou prioritu stanoveny ve vhodně zvolených časových horizontech (např. po 4 letech) a budou přímo tvořit východisko pro formulaci tematických programů VaVaI.

Stejně jako v případě priorit budou i pro operativní cíle definovány indikátory umožňující kontrolu jejich naplňování. **Nejpozději jeden rok před ukončením platnosti tematických programů bude vždy uskutečněno jejich průběžné vyhodnocení.** To bude promítnuto do úprav navazujících operativních cílů (průběžných stavů) pro naplňování stanovených priorit. Na základě úpravy navazujících operativních cílů budou formulovány tematické programy na další období.

Za účelem koordinace, jednotného procesu implementace a efektivní koncentrace prostředků na priority budou tematické programy vyhlášovány a implementovány zejména TA ČR a v určitém rozsahu i Grantovou agenturou České republiky. Priority však budou reflektovány i v programech vyhlášených ostatními poskytovateli účelové podpory. Zbývající část účelových prostředků bude alokována na programy tematicky neorientované (kde bude obsažena i významná část účelové podpory základního výzkumu) či zaměřené na témata, která nejsou považována z hlediska identifikovaných potřeb české společnosti za prioritní. Tyto programy účelové podpory budou implementovány všemi poskytovateli účelové podpory VaVaI. Priority budou především využívány pro zaměření programů VaVaI, tedy pro účelovou podporu.

Nezbytné bude promítnout tyto Priority i do poskytování institucionální podpory na rozvoj výzkumných organizací, a to tak, že dojde ke změně systému hodnocení VaVaI a metodika hodnocení výsledků VaVaI bude při vlastním hodnocení zohledňovat i tyto Priority, resp. zda a do jaké míry hodnocené výsledky naplňují definované Priority.

Současně s Prioritami budou navržena i nezbytná systémová opatření, která napomohou efektivnímu využití veřejných prostředků ve vazbě na identifikované Priority. Tato opatření budou zapracována do NP VaVaI při její aktualizaci v roce 2012.

V usnesení vlády byl uložen úkol předložit návrh národních priorit výzkumu, experimentálního vývoje a inovací vládě do 30. června 2012.

V témže roce 2011 schválila vláda Petra Nečase **Národní inovační strategii České republiky**. Tato Národní inovační strategie ČR (dále NIS) vznikla na základě usnesení vlády č. 77 ze dne 6. června 2011, kterým vláda uložila ministru průmyslu a obchodu a ministru školství, mládeže a tělovýchovy zpracovat jako součást strategie mezinárodní konkurenceschopnosti inovační strategii ČR, navazující na dokument Unie inovací. NIS je tedy společným dokumentem MŠMT a Ministerstva průmyslu a obchodu, který navazuje na Strategii mezinárodní konkurenceschopnosti a vychází z analýzy inovačního prostředí České republiky zpracované Technologickým centrem Akademie věd ČR. NIS má 40 stran včetně příloh. Obsahuje globální cíl, 5 strategických cílů, 4 prioritní osy a 64 cílů.

Strategické cíle NIS:

1. Zvyšovat motivaci a rozvíjet kompetence firem vedoucí k jejich posunu na trzích směrem k inovačním lídrům.
2. Dosáhnout a/nebo udržet excelenci ve vybraných oblastech výzkumu a soustavně zvyšovat kvalitu výzkumu v ostatních oblastech.
3. Zlepšit kvalitu vzdělávání a vzdělávacího systému.
4. Zvyšovat kvalitu a rozsah služeb poskytovaných zprostředkujícími a podpůrnými institucemi.
5. Zlepšit klíčové vazby (nejen spolupráci) mezi jednotlivými prvky inovačního systému.

Prioritní osy NIS:

1. Prioritní osa Excelentní výzkum.
2. Prioritní osa Rozvoj spolupráce pro transfer znalostí mezi podnikovým a akademickým sektorem.
3. Prioritní osa Inovační podnikání.
4. Prioritní osa Lidé: hlavní nositelé nových nápadů a iniciátoři změn.

Prioritní osa 1: Excelentní výzkum

Část Efektivní využívání veřejných prostředků na výzkum a vývoj

Problémem je nedostatečná prioritizace aplikovaného VaV podporovaného z veřejných zdrojů v České republice. Česká republika jako malá země se dnes snaží realizovat výzkum ve většině výzkumných oblastí, což brání potřebné koncentraci zdrojů pro dosažení světové excelence ve vybraných oborech (kde máme reálnou šanci této úrovně dosáhnout). Současné stanovení priorit aplikovaného VaV v ČR je příliš obecné a široké, často sleduje více tradiční klasifikaci průmyslových oborů nebo vědních disciplín než problémovost a potřebu mezioborových řešení. Mezi navrhované cíle pro naplnění priority patří:

- Zjednodušit a zpřehlednit organizační strukturu systému podpory VaV z veřejných prostředků a zajistit koordinovanou implementaci všech podpůrných nástrojů na všech úrovních.
- Stanovit strategické priority orientovaného VaV, do kterých bude přednostně směřována veřejná podpora. Tyto priority musí, podobně jako v celé řadě dalších zemí, odpovídat současným nebo budoucím socioekonomickým potřebám České republiky a být koordinovány (nikoliv pasivně přejímány) s evropskými prioritami. Stanovené priority musí být zapracovány do všech relevantních nástrojů podpory VaV.

Část Špičkové výzkumné infrastruktury

Problematickým místem je dlouhodobá udržitelnost těchto infrastruktur, neboť tyto subjekty budou muset pro svoji činnost kromě veřejných prostředků účinným způsobem získávat i finanční prostředky ze soukromých a zahraničních zdrojů. Značným problémem může být i nedostatek kvalitních výzkumných pracovníků, kteří budou v těchto výzkumných infrastrukturách působit. Negativně se může projevit i nedostatek technických pracovníků s vysokoškolským vzděláním pro provádění a přípravu experimentů pro uživatele těchto zařízení.

3. Prioritní osa Inovační podnikání

Část Kvalitní foresight: zdroj strategických informací pro podnikání

Tak jako dlouhodobě úspěšné firmy mají rozvinutý systém, který funguje jako „radar“ pro včasnou identifikaci nových příležitostí a vznikajících rizik, podobný „radar“ by měl být i součástí strategie podpory na inovacích založené konkurenceschopnosti České republiky. Tuto funkci by měl plnit propracovaný systém foresightu zajišťovaného agenturou financovanou z veřejných zdrojů. Je třeba zdůraznit, že systém by tento úkol měl plnit opakovaně. V ideálním případě se měly výstupy foresightu stát nedílnou součástí podkladů pro stanovování priorit podpory orientovaného výzkumu, inovací a podnikání.

OPERAČNÍ PROGRAM
LIDSKÉ ZDROJE
A ZAMĚSTNANOST

PODPORUJEME
VAŠI BUDOUCNOST
www.esfcr.cz

V usnesení vlády bylo uloženo aktualizovat NP VaVaI v souladu s NIS a předložit ji vládě do 31. prosince 2012 a ministrům školství, mládeže a tělovýchovy a průmyslu a obchodu realizovat NIS.

Návazně byly předloženy vládě pro informaci Zpráva o průběhu implementace NIS v 1. pololetí roku 2012 (22. srpna 2012), Zpráva o průběhu implementace NIS ve 2. pololetí roku 2012 (13. února 2013) a NIS – zpráva o implementaci za 1. pololetí roku 2013 (16. října 2013).

V roce 2012 schválila vláda Petra Nečase **Národní priority orientovaného výzkumu, experimentálního vývoje a inovací** (dále také Priority VaVaI), a to na základě NP VaVaI a Principů pro přípravu národních priorit výzkumu, experimentálního vývoje a inovací.

V nich je uvedeno, že zkušenosti se stávajícími prioritami aplikovaného VaVaI od roku 2009 ukazují, že původně definované priority de facto zahrnují všechny oblasti VaVaI, které jsou v České republice realizovány. Rovněž s ohledem na změny v evropských politikách je zřejmé, že stávající priority již nekorespondují s potřebami české společnosti, se současnou ekonomickou situací a ani s novými prioritními oblastmi Evropské unie.

Stávající priority aplikovaného VaVaI (Biologické a ekologické aspekty udržitelného rozvoje, Molekulární biologie a biotechnologie, Energetické zdroje, Materiálový výzkum, Konkurenceschopné strojírenství, Informační společnost, Bezpečnost a obrana, Priority rozvoje české společnosti) nejsou definovány jako cíle, ale jako oblasti zájmu. Hlavním nedostatkem těchto priorit je především to, že v průběhu jejich vzniku, kdy se na jejich tvorbě podíleli především aktivní účastníci VaVaI, byly tyto priority sestaveny ze všech známých oblastí a prioritou je prakticky cokoli bez ohledu na to, zda se jedná o problematiku společensky vyžadovanou a následně společností využitelnou, nebo zda má ČR dostatečný personální či technický potenciál k řešení takových témat.

Posouzením stávajícího stavu je možné konstatovat, že při přípravě návrhu výdajů na VaVaI ze státního rozpočtu České republiky nejsou priority de facto zohledňovány, resp. stávající priority aplikovaného VaVaI ani neumožňují jejich zohlednění. Při přípravě programů VaVaI pro poskytování účelové podpory VaVaI je zohledňován především resortní individuální přístup, upřednostňující zejména potenciál resortních pracovišť VaVaI (státní příspěvkové organizace a veřejné výzkumné instituce zřízené příslušným ministerstvem – poskytovatelem účelové podpory) bez vazeb na společenské potřeby a průřezové problematiky. V rámci poskytování institucionální podpory pak nejsou priority zohledňovány vůbec.

Hlavním přínosem a smyslem formulace Národních priorit orientovaného výzkumu, experimentálního vývoje a inovací mělo být strategické orientování části (zejména aplikovaného, ale také základního) národního VaVaI do oblastí, které napomohou řešit zásadní současné a předvídatelné budoucí problémy a výzvy České republiky a umožní využít potenciální příležitosti pro vyvážený rozvoj České republiky. Nově jsou priority VaVaI stanoveny jako určitý konkrétní předmět státního a veřejného zájmu, který je kombinací dlouhodobého cíle a multioborového zaměření, je celospolečensky uplatnitelný a žádoucí, pro jeho dosažení má Česká republika dostatečné materiální a personální podmínky, je v dlouhodobém horizontu řešitelný, a je dosažitelný prostřednictvím aktivit VaVaI.

Aplikací nových Priorit VaVaI dojde k efektivnějšímu využívání veřejných prostředků na účelovou podporu VaVaI, která bude lépe odpovídat klíčovým potřebám rozvoje české společnosti. Národní priority orientovaného výzkumu, experimentálního vývoje a inovací, které jsou navrženy na období do roku 2030,

se nově stanou součástí Národní politiky výzkumu, vývoje a inovací a budou následně využívány při přípravě programů VaVaI pro poskytování účelové podpory a budou promítnuty částečně i do poskytování institucionální podpory na rozvoj výzkumných organizací. Identifikované priority budou rovněž vhodným základem pro zacílení podpory ze strukturálních fondů Evropské unie v programovém období po roce 2013.

V souvislosti s národními prioritami se navrhuje i řada systémových opatření, jejichž realizace je významným předpokladem naplnění stanovených prioritních cílů.

Materiál má 32 stran a dalších 163 stran v 7 přílohách. Národní priority orientovaného výzkumu, experimentálního vývoje a inovací obsahují 6 prioritních oblastí, 24 oblastí, 78 podoblastí a 171 cílů.

Národní priority orientovaného výzkumu, experimentálního vývoje a inovací mají tyto části: Úvod, Východiska pro přípravu priorit výzkumu, experimentálního vývoje a inovací, Priority orientovaného výzkumu, experimentálního vývoje a inovací, Vazby mezi prioritními oblastmi, Systémová opatření a průběžné hodnocení, Výdaje na realizaci priorit VaVaI, Přílohy - Složení koordinační rady expertů, expertních panelů a panelů poskytovatelů, Podrobné specifikace jednotlivých prioritních oblastí.

Prioritní oblasti a oblasti:

- I. Konkurenceschopná ekonomika založená na znalostech.
- II. Udržitelnost energetiky a materiálových zdrojů.
- III. Prostředí pro kvalitní život.
- IV. Sociální a kulturní výzvy.
- V. Zdravá populace.
- VI. Bezpečná společnost.

Vazby mezi prioritními oblastmi

Přestože Národní priority orientovaného výzkumu, experimentálního vývoje a inovací, resp. jednotlivé prioritní oblasti stanovené ve vazbě na základní společenské výzvy, byly koncipovány do značné míry tak, aby nedocházelo k jejich překryvům, je zřejmé, že mezi jednotlivými prioritními oblastmi existují silnější či méně silné vazby. Proto také mezi prioritními cíli stanovenými v jednotlivých prioritních oblastech lze nalézt určité návaznosti. Tyto vazby je nezbytné zohlednit především při tvorbě programů výzkumu, experimentálního vývoje a inovací (dále VaVaI) směřujících k dosažení prioritních cílů, aby podpora pokrývala související cíle vždy komplexně.

Systémová opatření a průběžné hodnocení:

V souvislosti s Národní priority orientovaného výzkumu, experimentálního vývoje a inovací se navrhuje řada systémových opatření, jejichž realizace je významným předpokladem naplnění stanovených prioritních cílů. Některá z navržených systémových opatření mají obecnou platnost pro všechny prioritní

oblasti, jiná jsou specifická pro konkrétní prioritní oblasti. Systémová opatření, která mají obecnou platnost pro většinu prioritních oblastí, lze rozdělit do následujících 4 skupin:

- Prostředí pro VaVal (Zajistit stabilitu prostředí pro VaVal, Zvýšit efektivitu a kvalitu veřejných služeb, veřejné správy a veřejných politik, Zajistit strategické řízení VaVal v České republice, Zajistit otevřený a flexibilní trh práce).
- Státní intervence v oblasti VaVal (Podporu z veřejných zdrojů přednostně směřovat na stanovené prioritní oblasti, Podporovat a realizovat projekty, které mají největší potenciál k dosažení stěžejních cílů, Podporovat inovační proces jako celek, Posílit spolupráci mezi akademickým výzkumem, vysokými školami, aplikovaným výzkumem a aplikační sférou, Důsledně ex-ante a ex-post hodnotit programy a podpořené projekty, V podporovaných projektech položit důraz na diseminaci jejich výsledků, včetně popularizace).
- Zajištění kvalifikovaných lidských zdrojů pro VaVal (Zvýšit kvalitu vzdělávání na všech stupních škol, Sledovat a vyhodnocovat kvalitu vzdělávání na všech úrovních, Rozvíjet systém celoživotního vzdělávání podle potřeb znalostní společnosti, Vytvářet účinné programy mobility, Účinně využívat finančních prostředků ze strukturálních fondů pro zlepšení kvality lidských zdrojů).
- Zajištění vazeb na mezinárodní aktivity VaVal ve stanovených prioritních oblastech (Využívat velké výzkumné infrastruktury v zahraničí, Podporovat zapojení výzkumných týmů z ČR do mezinárodního výzkumu).

Prostředí pro VaVal

Zvýšenou pozornost je zapotřebí věnovat efektivitě mechanismů tvorby a uplatnění veřejných politik, které představují významný aspekt stability vztahu státu a prostředí pro VaVal. Zvýšení kvality veřejných politik a veřejné správy rovněž vyžaduje průběžné vyhodnocování jejich efektivity a dopadů, a to s využitím moderních principů jako evidence-based policy, ex-post evaluace apod. Kromě vytvoření stabilního prostředí je dalším významným předpokladem zajištění účinného strategického řízení a koordinovaného financování VaVal.

Strategický přístup uplatňovaný v politice VaVal vyžaduje průběžné vyhodnocování souboru výzkumných priorit ve vazbě na aktuální a potenciální společenské výzvy a implementaci postupných změn financování ve vazbě na stanovené priority. Zároveň musí být zajištěno, aby změny financování nezpůsobily destabilizaci systému VaVal. S ohledem na existenci vazeb mezi jednotlivými prioritními oblastmi, je rovněž nutné koordinovat přípravu programů, kterými bude podporován VaVal směřující ke splnění prioritních dílčích a stěžejních cílů. K dosažení synergie přispěje i účinnější koordinace sektorových politik na regionální, národní i mezinárodní úrovni.

V usnesení vlády bylo uloženo realizovat Národní priority orientovaného výzkumu, experimentálního vývoje a inovací v rámci své působnosti, zejména při přípravě nových programů VaVal, zpracovat podrobný návrh implementace Národních priorit orientovaného výzkumu, experimentálního vývoje a inovací v kontextu již schválených strategických dokumentů z oblasti VaVal vč. způsobu kontroly a vyhodnocování její realizace a předložit jej vládě ke schválení do 30. června 2013, zohlednit Národní priority orientovaného výzkumu, experimentálního vývoje a inovací při aktualizaci Národní politiky

výzkumu, vývoje a inovací na léta 2009 – 2015 a při přípravě návrhů výdajů státního rozpočtu na VaVal a inovace na rok 2014 a dále a předkládat vládě zprávy o průběžném hodnocení plnění Priorit.

V tomtéž roce 2012 vzala na vědomí vláda Petra Nečase **Průběžnou zprávu o plnění NP VaVal**. Z celkového počtu 35 aktivit NP VaVal bylo kladně hodnoceno plnění nebo průběh plnění přibližně u poloviny. Přesto hlavním závěrem, vyplývajícím z dosavadní realizace NP VaVal je, že přes řadu dílčích zlepšení a investiční i neinvestiční podporu VaVal v řádu desítek miliard Kč ročně není posun v kvalitě VaVal a realizaci výsledků v praxi dostatečný. Průběžné vyhodnocení plnění NP VaVal je základem pro její aktualizaci. Zejména je třeba uvést ne/plnění těchto cílů:

Cíl 1: Zavést strategické řízení VaVal na všech úrovních

Cíl zahrnuje čtyři aktivity s plněním v letech 2009 až 2013. Je velmi široce zaměřen a zahrnuje kromě zavedení strategického řízení na ústřední úrovni státní správy i na úrovni jednotlivých výzkumných organizací také posílení manažerského řízení vysokých škol, podporu realizace a aktualizace NP VaVal ze státních prostředků i zahájení činnosti TA ČR. V rámci tohoto cíle se dařilo plnit některé dílčí aktivity, obtížné se jevílo splnění hlavního úkolu, kterým je zavedení strategického řízení založeného na důsledném a systematickém vyhodnocování dopadů NP VaVal a systematická analytická činnost.

Cíl 8: Zajistit účinné vazby na politiky v jiných oblastech

Tento cíl se skládá ze dvou aktivit a vyplývá z něj především úkol dbát na provázanost NP VaVal se strategiemi a koncepcemi jednotlivých resortů, implementačních agentur, veřejné správy a dalších poskytovatelů veřejné podpory.

První z aktivit bylo Posílit roli koordinačního orgánu při přípravě a naplňování politik a koncepcí zaměřených na oblast VaVal.

Termín: průběžně; Odpovědnost: vláda na návrh Rady pro výzkum, vývoj a inovace (dále RVVI) a Národní ekonomická rada vlády (NERV)

Aktivita není plněna. Kompetence za oblast tvorby strategií a politik VaVal jsou rozděleny mezi řadu ministerstev a dalších orgánů, což znesnadňuje strategický a komplexní přístup k tvorbě a implementaci politiky VaVal, včetně zajištění provázaností mezi jejími jednotlivými segmenty. Mezi MŠMT a RVVI, které představují klíčové orgány ve tvorbě a implementaci politiky VaVal, neexistuje žádný formalizovaný koordinačně komunikační mechanismus, který by umožňoval bezprostřední přenos informací a přímou systematickou spolupráci při strategickém řízení systému VaVal v České republice.

Kromě rozdělení kompetencí mezi RVVI a MŠMT je problematickým místem také to, že RVVI, která je z hlediska kompetencí v oblasti správy a řízení systému VaVal nejvýznamnějším subjektem, má charakter odborného poradního orgánu vlády a má nedostatečný exekutivní aparát pro komplexní a účinné zajištění všech svých funkcí stanovených v zákoně č. 130/2002, o podpoře výzkumu, experimentálního vývoje a inovací z veřejných prostředků.

Druhá aktivita má název Posílit tvorbu a využívání analýz a podkladových studií pro přípravu koncepčních dokumentů i v navazujících politikách.

Termín: od 2009; Odpovědnost: do 2012 RVVI, od roku 2013 nově zřízený koordinační orgán

Aktivita nebyla plněna. Kromě resortní koncepce MŠMT, neobsahují jednotlivé koncepce bližší využití či vazbu na Strategii Evropa 2020, začleňování ČR do ERA (Evropského výzkumného prostoru) či vazbu na nový rámcový program Horizont 2020, který bude zásadní pro podporu VaV v letech 2014 – 2020. Koncepce rovněž postrádají širší pohled z hlediska rozvoje dané oblasti v Evropské unii.

V usnesení vlády byl uložen úkol vládě do 31. března 2013 předložit návrh aktualizované NP VaVaI s výhledem do roku 2020.

V roce 2013 schválila vláda Petra Nečase **Aktualizaci NP VaVaI s výhledem do roku 2020.**

Úkol aktualizovat NP VaVaI uložila vláda svým usnesením o NIS. NIS si klade za úkol posílit význam inovací a využívat špičkových technologií jako zdrojů pro dlouhodobý hospodářský růst. Z tohoto úkolu vyplynula i potřeba vzájemně provázat Národní politiku VaVaI a NIS a koordinovat je s doporučeními evropských strategických dokumentů strategie Evropa 2020 a Unie inovací.

Závěrům těchto dokumentů odpovídaly nově přijaté či aktualizované národní strategické dokumenty např. Strategie mezinárodní konkurenceschopnosti České republiky, NIS, Národní program reforem a Národní priority orientovaného výzkumu, experimentálního vývoje a inovací. Všechny tyto dokumenty tvoří s doporučeními Mezinárodního auditu výzkumu, vývoje a inovací v ČR výchozí koncepční rámec aktualizované Národní politiky VaVaI.

Důvodem pro aktualizaci Národní politiky VaVaI byla rovněž potřeba uvést rozvoj VaVaI v ČR do souladu s možnostmi státního rozpočtu. Hlavním cílem aktualizované Národní politiky VaVaI bylo vytvořit kvalitní podmínky pro tvorbu nových poznatků a jejich využívání v inovacích. Materiál zastřešuje odpovídající strategicko-koncepční dokumenty v České republice. **Oblast lidských zdrojů má v aktualizaci NP VaVaI prioritní roli, protože mimo jiné úzce souvisí také s potřebou kvalitních výzkumných pracovníků pro současné i nově budované infrastruktury VaV.**

Část implementační obsahuje opatření, která přispějí k realizaci stanovených cílů. Cíle stávající NP VaVaI byly v aktualizované verzi přepracovány, aby odpovídaly aktuálním strategickým dokumentům.

Implementační část zahrnuje konkrétní opatření k realizaci cílů strategické části, které rovněž obsahují ukazatele, termíny a indikátory plnění. Na institucích, které jsou zodpovědné za plnění jednotlivých úkolů, je ponechána volba způsobu realizace jednotlivých opatření. Stanovením indikátorů plnění je odstraněn nežádoucí stav stávající NP VaVaI, kdy z důvodů chybějících indikátorů bylo obtížné určit stav plnění opatření. V příloze dokumentu je připojena tabulka, která ukazuje převod cílů a opatření stávající politiky do aktualizovaného dokumentu.

Aktualizace Národní politiky VaVaI má 45 stran včetně přílohy. Obsahuje vizi, hlavní cíl, 4 cíle, 13 dílčích cílů a 21 opatření. Aktualizace zahrnuje Výchozí rámec, Současný stav a výzvy pro aktualizovanou politiku VaVaI, Strategickou část (Vize, Hlavní cíl, Cíle aktualizované NP VaVaI), Implementační část (Finanční opatření, Systémová opatření, Hodnocení realizace aktualizované NP VaVaI, Nároky a dopady na právní řád České republiky, státní rozpočet České republiky, ekonomiku České republiky, společnost České republiky, životní prostředí).

Cíle aktualizované NP VaVaI:

- Kvalitní a produktivní výzkumný systém

- i. Zajistit kvalitní lidské zdroje pro VaVaI
- ii. Zajistit kvalitní a produktivní infrastrukturu
- iii. Navyšovat prostředky na VaVaI ze státního rozpočtu
- iv. Zvýšit efektivitu využití veřejných prostředků na VaVaI
- v. Zvýšit otevřenost výzkumu a zlepšit mezinárodní spolupráci ve VaV
- Efektivní šíření znalostí a jejich využívání v inovacích
  - i. Zajistit efektivní přenos znalostí mezi výzkumnými organizacemi a inovujícími podniky
  - ii. Rozvíjet nástroje stimulující přenos znalostí z výzkumu do praxe
- Inovující podniky
  - i. Rozvíjet služby pro inovace v podnicích
  - ii. Zavést nástroje pro rozvoj inovací
  - iii. Stimulovat zahraniční investice do dlouhodobých strategických výzkumných inovačních aktivit v ČR
- Stabilní, efektivní a strategicky řízený systém VaVaI
  - i. Zefektivnit koordinaci v systému řízení VaVaI a zabezpečit personální kapacity odpovědných úřadů
  - ii. Posílit strategický přístup k tvorbě a implementaci politiky VaVaI
  - iii. Posílit aktivní participaci ČR na utváření Evropského výzkumného prostoru
- Současný stav a výzvy pro aktualizovanou politiku VaVaI
- Stabilní, efektivní a strategicky řízený systém VaVaI
- Koordinace v systému řízení VaVaI

V souvislosti s realizací Reformy systému výzkumu, vývoje a inovací v České republice byla v roce 2008 schválena novela zákona č. 130/2002 Sb., o podpoře výzkumu, experimentálního vývoje a inovací z veřejných prostředků, kterou byl snížen počet rozpočtových kapitol ve VaV z 22 na 11 a poskytovatelů podpory z 21 na 10. Nově byla zřízena TA ČR, která převzala podstatnou část problematiky aplikovaného VaV od těch orgánů, které přestaly být poskytovateli. Další část problematiky převzali tři z poskytovatelů (MŠMT, Ministerstvo kultury a Ministerstvo vnitra).

Třem poskytovatelům (Ministerstvu zahraničních věcí, Ministerstvu zemědělství a Ministerstvu obrany) zůstala zachována jejich resortní problematika. Grantová agentura České republiky se stala jediným poskytovatelem účelové podpory základního výzkumu a Akademii věd ČR zůstalo zachováno poskytování institucionální podpory organizacím ve své působnosti, stejně tak jako Ministerstvu průmyslu a obchodu (účelovou podporu průmyslového VaV poskytuje TA ČR). Ministerstvu průmyslu a obchodu zůstala rovněž zachována odpovědnost za podporu VaVaI ze strukturálních fondů Evropské unie (v období 2007 - 2013 Operační program Podnikání a inovace, v období 2014 - 2020 Operační program podnikání a

inovace pro konkurenceschopnost), včetně jejich spolufinancování. Z poslední jedenácté rozpočtové kapitoly Úřadu vlády je financována pouze činnost RVVI, není tedy poskytovatelem.

Současně byly na RVVI převedeny některé strategické a koncepční úkoly spojené s přípravou a kontrolou realizace NP VaVaI a se zpracováním priorit VaVaI v České republice. MŠMT byly převedeny zbývající kompetence za oblast mezinárodní spolupráce ve VaV, včetně jednání s orgány a institucemi Evropské unie (a včetně Operačního programu Výzkum a vývoj pro inovace, resp. pro programové období 2014-2020 Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání). Nově MŠMT odpovídá za koncepci a realizaci podpory velkých infrastruktur pro VaVaI a podporu výzkumných organizací všech ústředních orgánů, které nejsou poskytovateli institucionální podpory.

Vzhledem k přechodným obdobím stanoveným zákonem byly jednotlivé aktivity převáděny postupně v letech 2010 až 2012, některé budou ukončeny až v dalších letech (např. postupně končící programy VaV, jako "TIP" Ministerstva průmyslu a obchodu aj.). Současné rozdělení kompetencí v systému řízení VaVaI mezi RVVI, MŠMT a Ministerstva průmyslu a obchodu sice klade nároky na koordinaci aktivit na národní a mezinárodní úrovni, ale je realitou, kterou nelze bez zásadní změny systému státní správy České republiky změnit. S ohledem na rostoucí význam VaVaI v politikách Evropské unie, kde je tato problematika řešena v rámci souvisejících politik (vzdělávací, průmyslové, kohezní a dalších), je koordinace s evropskými politikami v oblasti VaVaI důležitým prvkem národní politiky VaVaI a předpokladem pro předvídatelnost vývoje a financování politiky VaVaI, včetně efektivního využívání evropských prostředků pro rozvoj výzkumných a inovačních aktivit v České republice.

Usnesením vlády č. 936 ze dne 19. prosince 2012 k návrhu opatření vlády ČR pro zlepšení podmínek rozvoje hospodářství, podporu podnikání a zaměstnanosti bylo MŠMT uloženo vytvořit integrovaný systém řízení vědy (řízení ze strany státní správy – formy podpory VaVaI, stimulace spolupráce výzkumných organizací a podnikové sféry, podpora rozvoje lidských zdrojů atd.).

V souvislosti s jeho zabezpečením je také nezbytné personálně posílit centrální orgány odpovědné za VaVaI – zejména RVVI (resp. Úřad vlády zabezpečující sekretariát RVVI), MŠMT a Ministerstvo průmyslu a obchodu.

Na základě aktuálního stavu byly definovány výzvy pro aktualizovanou NP VaVaI:

- Upřesnit odpovědnosti ústředních správních úřadů, RVVI a poskytovatelů podpory VaVaI, aby byla zajištěna efektivní realizace politiky VaVaI na národní i mezinárodní úrovni.
- Zabezpečit v orgánech státní správy a dalších ústředních úřadech (zejména MŠMT, Ministerstva průmyslu a obchodu, Úřadu vlády) personální kapacity pro zabezpečení tvorby politik a dlouhodobých strategií a kontrolu jejich realizace.
- Vytvořit funkční koordinační mechanismy v systému řízení VaVaI.
- Posílit koordinaci při implementaci národních nástrojů politiky VaVaI s nástroji implementovanými na úrovni Evropské unie (zejména rámcovými programy Evropské unie) i nástroji kohezní politiky Evropské unie s cílem zajištění efektivního využívání evropských a národních finančních zdrojů.

V souvislosti se **strategickým směřováním VaVal** bylo konstatováno, že se v České republice v posledních letech zvyšuje důraz na využívání analytických, výhledových a hodnotících studií. Přestože vzniká řada podkladových studií, tyto podklady nejsou dosud dostatečně zužitkovány veřejnou správou pro informovanou tvorbu politiky VaVal. Také hodnocení dopadů strategických a koncepčních dokumentů je prováděno jen v omezené míře. Důležitým rysem současných strategických a koncepčních dokumentů a politik je jejich orientace na řešení aktuálních nedostatků v inovačním systému, přičemž tyto dokumenty a politiky pouze v omezené míře zohledňují možné budoucí hrozby a výzvy. Resortní a regionální strategie nejsou dostatečně provázané s národními strategickými a koncepčními dokumenty, což se odráží mimo jiné v určité fragmentaci systému veřejné podpory VaV.

V souvislosti se strategickým směřováním jsou výzvami pro aktualizovanou NP VaVal:

- Posílit kontinuální sledování současných vývojových trendů a potenciálních trendů v budoucnosti.
- Zajistit provázání dlouhodobé strategie České republiky v oblasti VaVal s dalšími rozvojovými politikami České republiky.
- Důsledně hodnotit přínosy a dopady politiky VaVal a efektivity systému veřejné podpory VaVal (hodnocení poskytovatelů).
- Zlepšit využívání všech podkladových studií pro strategické rozhodování v politice VaVal.

Implementační část

V implementační části jsou přehledně uvedena opatření, která přispějí ke splnění cílů stanovených v aktualizované NP VaVal. Pro větší přehlednost, jednodušší implementaci a kontrolu plnění jsou opatření koncipována tak, že svým zaměřením pokrývají konkrétní oblast. U každého opatření je stanoven termín jeho splnění, ukazatele plnění a konkrétní orgán, který je odpovědný za splnění opatření. Vzhledem k tomu, že řada opatření přispívá ke splnění více cílů Aktualizované NP VaVal, je u každého opatření specifikováno, na které cíle reaguje. U opatření je též uvedeno, zda navazuje na opatření navržená v původní NP VaVal z roku 2009, či zda se jedná o nová opatření. Vzhledem k tomu, že jde o Aktualizaci NP VaVal, jsou v implementační části uvedena opatření a akce, které lze realizovat do roku 2015. Navržená opatření jsou strukturována do dvou bloků – finanční opatření a systémová opatření, která jsou dále rozdělena podle svého zaměření do několika skupin:

1. Finanční opatření
  - Státní rozpočet na VaVal a zajištění veřejných prostředků na splnění cílů aktualizované NP VaVal
  - Programové nástroje
2. Systémová opatření
  - Změny právních předpisů
  - Řízení a koordinace systému VaVal
  - Hodnocení VaVal

Hodnocení realizace aktualizované NP VaVaI

Naplnění jednotlivých opatření bude vyhodnocováno podle příslušných ukazatelů plnění, které jsou uvedeny u každého opatření. Za celkové hodnocení plnění aktualizované NP VaVaI je odpovědná RVVI. Pokrok v naplňování cílů aktualizované NP VaVaI bude průběžně sledován RVVI s využitím kontextových indikátorů. Souhrnné vyhodnocení aktualizované NP VaVaI bude provedeno RVVI v roce 2015. Do konce roku 2013 bude vytvořena metrika pro hodnocení realizace NP VaVaI a budou stanoveny cílové hodnoty sledovaných kontextových indikátorů.

V usnesení vlády bylo uloženo realizovat Aktualizovanou NP VaVaI a předložit Aktualizovanou NP VaVaI vládě do 31. prosince 2015.

V témže roce 2013 schválila vláda Jiřího Rusnoka **Implementaci Národních priorit orientovaného výzkumu, experimentálního vývoje a inovací**. Hlavním přínosem Národních priorit orientovaného výzkumu, experimentálního vývoje a inovací a jejich implementace je možnost strategicky orientovat národní VaVaI. Národní priority orientovaného výzkumu, experimentálního vývoje a inovací měly být využity pro lepší formulaci a zaměření programů VaVaI, tedy především pro část účelové podpory VaVaI, která tak bude důsledněji odpovídat klíčovým potřebám budoucího rozvoje české společnosti.

Národní priority orientovaného výzkumu, experimentálního vývoje a inovací jsou proto hlavním podkladem pro přípravu návrhu výdajů na VaVaI ze státního rozpočtu, ve kterém bude od roku 2015 stanovena výše výdajů na VaVaI ve vazbě na prioritní cíle především v rámci účelové podpory. Implementace Národních priorit orientovaného výzkumu, experimentálního vývoje a inovací respektuje také skutečnost, že definování Národních priorit orientovaného výzkumu, experimentálního vývoje a inovací neomezilo podporu či realizaci aktivit VaVaI na jiné oblasti, avšak také u těch bude třeba zohlednit jejich vazby na Národní priority orientovaného výzkumu, experimentálního vývoje a inovací. Národní priority orientovaného výzkumu, experimentálního vývoje a inovací jsou rovněž vhodným základem pro zacílení podpory ze strukturálních fondů Evropské unie v novém programovém období po roce 2013.

V souvislosti s Národními prioritami orientovaného výzkumu, experimentálního vývoje a inovací i jejich implementací se navrhuje systémová opatření, jejichž realizací dojde k naplnění stanovených cílů. Odpovědnost za implementaci Národních priorit orientovaného výzkumu, experimentálního vývoje a inovací má především RVVI, avšak za realizaci v rámci jednotlivých programů VaVaI je zodpovědný příslušný poskytovatel podpory na řešení projektů příslušných programů VaVaI.

Základním cílem implementace Národních priorit orientovaného výzkumu, experimentálního vývoje a inovací je posílení konkurenceschopnosti a ekonomické síly sektoru, který vytváří na trhu uplatnitelné produkty, tvoří zaměstnanost a výrazným způsobem se podílí na tvorbě hrubého domácího produktu. Smyslem dokumentu je vytvořit tematický a časový plán pro vyhlášení programů VaVaI do roku 2030 v rámci účelové podpory ve vazbě na Národní priority orientovaného výzkumu, experimentálního vývoje a inovací a Aktualizaci NP VaVaI s výhledem do roku 2020 jasným vymezením odpovědností jednotlivých poskytovatelů. Tento plán je pro všechny dotčené poskytovatele podpory VaVaI a další subjekty systému VaVaI závazný. Zároveň je formulován tak, aby navržená implementační struktura pro Priority byla dostatečně flexibilní a v případě změn ve struktuře ministerstev a příslušných agentur či v případě nutnosti reagovat na nové potřeby a cíle bylo možné pružně přizpůsobit odpovědnosti za implementaci

OPERAČNÍ PROGRAM
LIDSKÉ ZDROJE
A ZAMĚSTNANOST

PODPORUJEME
VAŠI BUDOUCNOST
www.esfcr.cz

Národních priorit orientovaného výzkumu, experimentálního vývoje a inovací těmto změnám bez nutnosti nového schvalování upraveného plánu implementace vládou.

Dokument Implementace Národních priorit orientovaného výzkumu, experimentálního vývoje a inovací má celkem 17 stran včetně příloh. Obsahuje Úvod, Postup přípravy návrhu plánu implementace, Zásady implementace (Zásady koordinace při implementaci Priorit, Implementace Priorit v programech VaVaI), Hodnocení celospolečenského přínosu při naplňování priorit, Možnosti financování priorit VaVaI, Přílohy (Skupiny programů dle fáze realizace podle znění Návrhu výdajů státního rozpočtu ČR na VaVaI na rok 2013 s výhledem na léta 2014 a 2015, Indikativní zaměření gescí ministerstev a dosavadní podpory poskytovatelů podle prioritních oblastí).

V usnesení vlády bylo uloženo implementovat Národní priority orientovaného výzkumu, experimentálního vývoje a inovací v rámci své působnosti, a to zejména při přípravě nových programů VaVaI, zpracovat hodnocení výsledků programů VaVaI po jejich ukončení, předkládat vládě v pětiletých intervalech zhodnocení aktuálnosti a relevance Národních priorit orientovaného výzkumu, experimentálního vývoje a inovací vzhledem k aktuálním potřebám rozvoje společnosti.

V roce 2014 schválila vláda Bohuslava Sobotky **Národní výzkumnou a inovační strategii pro inteligentní specializaci České republiky** (dále Národní RIS 3 strategie). Národní RIS 3 strategie je strategický dokument, jehož existence je předběžnou podmínkou pro uskutečňování intervencí Evropských strukturálních a investičních fondů v oblasti podpory VaVaI (OP Výzkum, vývoj a vzdělávání, OP Podnikání a inovace pro konkurenceschopnost, OP Praha – pól růstu ČR). Cílem Národní RIS 3 strategie je efektivní zacílení finančních prostředků – evropských, národních a soukromých – na aktivity vedoucí k posílení inovační kapacity a do prioritně vytyčených perspektivních oblastí s cílem plně využít znalostní potenciál na národní i krajské úrovni a podpořit tak snižování nezaměstnanosti a posilování konkurenceschopnosti ekonomiky.

Národní RIS 3 strategie je v souladu s metodikou Evropské komise koncipována jako dlouhodobý „živý dokument“, kde hraje významnou roli tzv. „entrepreneurial discovery process“ (tj. proces podnikatelského objevování nových příležitostí) v podobě inovačních platforem v jeho přípravě, pravidelné aktualizaci a řízení jeho implementace. Účelem inovačních platforem je systematicky poskytovat podněty pro postupné zpřesňování oblastí specializace a pro adekvátní nastavování navrhovaných intervencí/opatření v RIS 3. Předkládaná Národní RIS 3 strategie byla zpracována v návaznosti na stávající strategické dokumenty České republiky, a to především tyto: NIS, Strategie mezinárodní konkurenceschopnosti České republiky pro období 2012 až 2020, Aktualizace NP VaVaI s výhledem do roku 2020, Národní priority orientovaného výzkumu, experimentálního vývoje a inovací, Národní program reforem České republiky 2014 a další.

Národní RIS 3 strategie formuluje mimo jiné intervence a návrhy, jejichž účelem je zlepšit aplikační využití VaV, zejména veřejného. Nejedná se o strategický dokument, jehož účelem by bylo ovlivňovat celou politiku VaV v České republice. K tomu jsou určeny jiné strategické a koncepční dokumenty, zejména NP VaVaI a její aktualizace, a další. Regionální dimenze Národní RIS 3 strategie je zajišťována 14 krajskými přílohami, které zpřesňují národní priority v návaznosti na specifika výzkumného a inovačního potenciálu daného kraje.

Smyslem krajských příloh je identifikovat zvláštnosti inovačních systémů v jednotlivých krajích, vysvětlit jejich souvislosti, a to s ohledem a důrazem na vlastní specifické projevy existující či potenciální specializace v krajích. Přes homogenitu hospodářství v České republice jsou regionální inovační systémy v jednotlivých krajích České republiky značně odlišné, a to nejenom strukturou/povahou jednotlivých částí inovačního systému, ale také institucionální vyvinutostí a zakotvením. Oba tyto důvody jsou silným argumentem pro navržení specifických krajských intervencí, které budou reflektovat krajské zvláštnosti a budou doplňovat rozsáhlejší intervence realizované z národní úrovně.

Národní RIS 3 strategie má celkem 169 stran včetně příloha. Obsahuje dlouhodobou vizi, 6 klíčových oblastí změn, 13 strategických cílů a 31 specifických cílů. Struktura materiálu je Úvod, Východiska strategie inteligentní specializace, Analytická část, Výzkumná a ekonomická specializace České republiky, Návrhová část, Klíčové oblasti změn, Řízení a implementace Strategie inteligentní specializace (RIS 3) na národní a krajské úrovni, Financování Národní RIS 3 z operačních programů, Přílohy, Použitá literatura.

Znalostní domény jsou pro potřeby inteligentní specializace v podmínkách ČR definovány v souladu s definicí tzv. Key Enabling Technologies takto: pokročilé materiály, nanotechnologie, mikro a nanoelektronika, fotonika, pokročilé výrobní technologie, průmyslové biotechnologie. Současně však je potřebné další výzkum zaměřený na využití poznatků v těchto znalostních doménách orientovat na témata definovaná jak ze strany veřejného sektoru (zejména s ohledem na společenské výzvy), tak ze strany soukromých podnikatelských subjektů.

Tyto ryze technologické znalostní domény byly doplněny o společenskovední znalosti nezbytné pro netechnické inovace (tj. znalosti nutné pro identifikaci měnících se potřeb poptávky veřejného i soukromého sektoru, zejména znalostí společenskovedních, které tvoří základní předpoklad pro marketingové, organizační inovace, a obecně pro řízení inovací). Netechnické inovace jsou klíčovou znalostí nutnou pro definování problémů, k jejichž řešení může technologická znalost přispět a svou povahou tvoří průřezovou znalostní doménu relevantní pro většinu aplikačních oborů (v průmyslu, službách, ve veřejném i soukromém sektoru).

Dále byla také doplněna doména znalostí pro digitální ekonomiku a kulturní a kreativní průmysly. Pro potřeby strategie inteligentní specializace jsou mezi znalosti pro kulturní průmysly zařazeny znalosti a dovednosti v oblasti užitého a průmyslového designu, vizuálních (grafický a módní design, malířství, apod.) a múzických umění (hudba, tanec apod.) a znalosti a dovednosti v oblasti tradiční i moderní živé kultury s využitím v kulturních průmyslech. Mezi znalosti pro digitální ekonomiku pak jsou zařazeny znalosti pro nová média, nakladatelství a média, zpracování a práci s digitálním obsahem, a pro audiovizuální tvorbu.

V usnesení vlády bylo uloženo vycházet z Národní RIS 3 a implementovat ji, zajistit nastavení systému implementace Národní RIS 3 v závislosti na schválení operačních programů Evropských strukturálních a investičních fondů, pro něž představuje Národní RIS 3 předběžnou podmínku, zpracovat a vládě do 30. června 2015 předložit Plán implementace Národní RIS 3 a v každém následujícím roce předložit vládě do 31. března jeho aktualizaci a zpracovávat hodnocení Národní RIS 3 nebo jejích dílčích částí či jednotlivých intervencí, a to nejméně jednou za dva roky zpravidla v předstihu před aktualizací Národní RIS 3 s tím, že první hodnocení bude vládě předloženo ke dni 30. června 2017.

OPERAČNÍ PROGRAM
LIDSKÉ ZDROJE
A ZAMĚSTNANOST

PODPORUJEME
VAŠI BUDOUCNOST
www.esfcr.cz

V roce 2015 byl předložen pro informaci na jednání vlády **Implementační plán – Národní výzkumná a inovační strategie pro inteligentní specializaci České republiky – 2015 – 2016**. Implementační plán Národní RIS 3 svým obsahem navazuje a rozpracovává schválenou Národní RIS 3. Shrnuje informace o intervencích plánovaných na dobu nejméně jednoho roku a zahrnuje intervence plánované ve výzvách operačních programů i v národních programech podpory VaVaI. Implementační plán Národní RIS 3 se bude do budoucna průběžně aktualizovat a doplňovat. Na podzim roku 2015, po jednáních s klíčovými partnery, měl být Implementační plán Národní RIS 3 doplněn o informace o dalších finančních zdrojích v programech národních, krajských a celoevropských.

Implementační plán Národní RIS 3 strategie má 99 stran. Skládá se z těchto částí: Úvod, Proces zpracování a schvalování Národní RIS 3 strategie, Plnění RIS 3 předběžné podmínky v České republice, Institucionální řízení a implementace Národní RIS 3, Návrh opatření na implementaci Národní RIS 3, Systém monitorování Národní RIS 3, Systém hodnocení Národní RIS 3, Systém financování Národní RIS 3, Přílohy. Návrh opatření na implementaci Národní RIS 3 obsahuje vazby specifických cílů jednotlivých operačních programů na specifické cíle Národní RIS 3 strategie a harmonogramy výzev na rok 2015 příp. 2016.